

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 10. I aastakäik

1. juulil 1926

Ilmub kaks korda kuus.

Tellimishind:

Aastas	Emk. 250.—
Poolaastas	„ 150.—
Välismaale	„ 500.—
Poolaastas	„ 300.—

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45	1/1 lhk. .
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodus 1-35	1/2 „ .
Toimetaja kõnetunnid: igal esmaspäeval, kesknädalal ja reedel kella 2—3 p. l.	1/4 „ .

Kuulutuste hinnad:

Emk. 4000.—
2200.—
1200.—

Kaanekülgedel—kokkuleppel

SISU: Eesti nädal. Järelehüüd 5. näitus-messile ja eelsõna Tartu „Eesti nädalale“
 Reklaam. Kõige suurema saladuse kätte all! Kuidas saada luba valgustus- ja
 kütteõlde laoehitamiseks ja pidamiseks. Merimeestekodu seadus. Kaubandus-tööstuskoja
 komisjonid. Kodumaa tööstuse ülevaade 5. Eesti näitus-messil. Teist riikide majanduslik
 elu-olu. Teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Äriettevõtete koosolekul. Turgude
 ülevaade. Toiduainete turg. Börsikursid.

„Eesti nädal“.

Karl Bamberg.

(Tartu „Eesti nädala“ puhul avaldamiseks s:adetud.)

Aastaid tagasi, kui olime kätte võidelnud meie riikliku iseseisvuse ja hakkasime looma püsivamaid sidemeid välisriikidega ka majanduselu alal, käisid läbi kahtlused suurrahvaste esitajate sõnadest, kui nad heasoovlikult võtsid vastu meie saadikuid, — olete küll saavutanud riikliku rippumatuse, kuid kas suudate sellele ka püsima jääda; kas suudab väikese Eesti majandus seista ja arenedagi suure Venemaa tagamaata?!

Ja meie omadki majanduselu juhid, — eks põhjenenud nende energilisemadki sammud vaid heal usul ja lootusel, kuna nende pea kohal rippus ähvardav kahtlus: kui meil korda ei peaks minema ära elada omamaa annist ja oma tööviltjast, siis on surmaotsus tehtud ka meie riiklikule iseseisvusele.

Et meil kerge ei ole iseseisvat rahvamajandust luua ja välja arendada elujõuliseks, kes tahaks seda salata. Raskusi on siin olulisi ja juhuslikke kui ka seesmisi ja väliseid, kuid hästi tahame hinnata tööd, mis tehtud sel alal, mitte

end heidutada lasta eksisammudest ja vigadest, mis ometi paratamatud on meie juures, kuna ei olnud meil välja panna mehi, kes niisuguste küsimuste keerus juba kasvanud ja arenenud.

Majanduslik iseseisvus — meie riikluse tugevam alus — nõuab, et suudaksime niipalju produtseerida, niipalju valmistada ja teenida, kui palju läheb tarvis meie äraelamiseks ja väljaveoks, kultuuriliste nõuete rahuldamiseks.

Iseseisvuse viimased aastad on meile küllaldaselt näidanud, et meil tarviline aluspõhi ei puudu, millepeale võime rajada oma majanduslikku rippumatust. Eesti riigil ei jatku mitte ainult viljakat mullapinda, mis rahvale tööd ja leiba annab, vaid ka maapõue varasid — turvast, kõrgeväertuslikku õlikivi, gipsi, vosvoriiti, mis suurtööstusele küllaldaselt tooresainet pakuvad, rääkimata meie kõrgeväertuslikust linast ja metsamaterjalist.

Oleks ülekohtus kaevata meie rahvusliku kodu kehvuse ja saamatuse pärast ning piiluda

R. WOLF'i

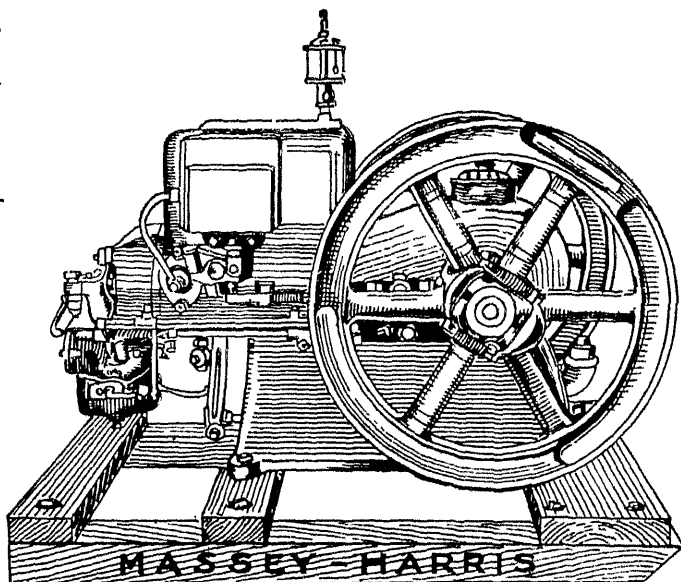
aururehepeksu-
garnituurid,

**Mayfarth ja
Gloria**

rehepeksu-
masinad,

**Massey-
Harris ja
Witte**

mootorid

on asjatundjate ja põllumeeste poolt, kes nende masinate ja mootorigega juba töötavad, heaks kildetud, sest nad vastavad meie maa viljapeksu oludele kõige rohkem.

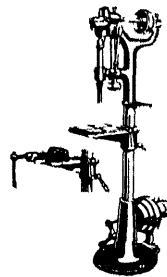
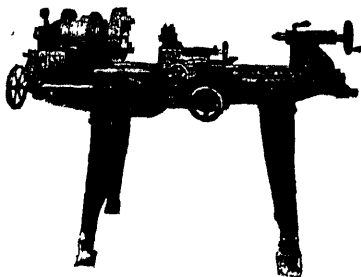
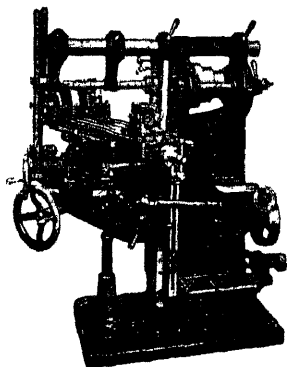
Originaal Ameerika „Massey-Harris“ lõikuse- ja niidumasinad, originaal Rootsi „Gloria“ niidumasinad ja hobuse-
rehad on kõige uuemad ja paremad kui teised.

Melereide sisseseaded, Rootsi koorelahutajad, vedru-
äkked „Estonia“, originaal Helligenbeili sahad, sahaterad ja -hõlmad on meie põllumeeste poolt väga oisitud.

Suur terase, raua, rauakaupade ja ehitusmaterjalide
ladu. Masinarhiimad, õlid, tsement ja nõnda edasi.

Kaupmeestele kasulik ostukoht.

Kõiki eelpool nimetatud masinaid, põllutööriistu ja
palju muud võib osta kõige kasulikumalt

A/S. W. SCHNEIDER ja Ko.

Juurest – Tallinnas
Estonia püestee 19.

Osakond Tartus, Raatuse tään. nr. 13.

võõrsile, kust kõik head annid peaksid tulema, kuna meie omad looduslikud jõuallikad suuremate ja vähemate koskede näol ja meie rahva-poegade oma tööjõud, tahte ja algatusvõime kutsuvad meid töö korraldamisele. Siin tulevad rakendada kõik olemasolevad jõud, et oma elu kujundada ilusaks ja elamisvääriliseks, mida nõuab ka rahva riiklik põhimõte, et võimaldaksime kodanikkudele inimväärilist ülespidamist oma kodumaal, andes neile tööd ja teenistust.

Ainult siis kindlustame oma majandusliku iseseisvuse ja muretseme kõigile töö- ja teenistusvõimalusi, kui iga kodanik enese pühamaks kohuseks loeb eestkätt tarvitada ainult kodumaa poegade ja tütarde kätetöö saadusi.

Otsekoheaselt peame aga tunnistama, et see arusaamine kahjuks veel vähe pinda on leidnud rahva laiemates hulkades. Mille muuga seletada siis seda, et veel mõned aastad tagasi meie sisseveo ülekaal väljaveost oli $3\frac{1}{2}$ miljardi marka, ja sisseveetud ainetest oli suur osa niisuguseid, mida meie oma tööstused valmistavad küllaldaselt sama hinna ja kvaliteediga.

See on liialdatud aukartus kõige ees, mis tuleb võõrsilt, mis sunnib meie inimesi sirutama kätt välja välismaa toodete järele.

Viimane asjaolu pani juba siis liikuma mitmed ringkonnad Eestis valmistatavate kaupade propageerimiseks.

Sai päevaselgeks, et sulgeda tuleb meie rahvusliku jõutagavara ülearune väljavool seeläbi, et võimalikult kõike, mida tarvitame, valime eestkätt kodumaa tööstussaadustest, kui see õiglaste hindadega ja tarvilikus väärtuses oma loodusvaradest ja oma töö läbi on saadud.

Selle ilusa mõtte liikumapanemiseks korraldati Tartus 1924. a. kevadel esimene „Eesti nädal“, kus anti tarvitajale võimalus ise vaadelda ja tundma õppida, mis ja missuguses headuses saadusi omamaa tööstusel on pakkuda, seda võrreldes välismaa kaubaga nii hinna kui ka headuse poolest.

Esimene katse Tartus andis hoogu. Suurematest linnadest üle riigi tuli korraldajatele järelepärimisi „Eesti nädala“ korraldamise kohta. Tegelikult viidi see läbi ainult Tallinnas.

Käesoleval aastal on Tartu seltskondlikud organisatsioonid, töösturid ja kaupmeeskond asunud teise Tartu „Eesti nädala“ korraldamisele, mis peetakse 2.—12. juulini s. a.

Mõlemi eelmise „Eesti nädala“ kohta nifi Tartus kui ka Tallinnas võib öelda, et nad ei suutnud kõike seda täita ja öelda rahvale täiel määral, mis nende korraldajatel öelda oleks olnud. Nad olid ainult teerajajateks teistele tule-

vastele nädalatele, olid õhutajaks ka käesolevale kolmandale „Eesti nädalale“.

Käesolev kolmas „Eesti nädal“ tahab oma ulatuse kui ka põhjaliku ettevalmistuse poolest olla märksa ilmekam eelmistest, tahab tõmmata piirjooni „Eesti nädala“ mõtte avaldamisele üldse. Tema ülesanne on ütelda ära kõik südä-melt, ütelda julgelt ja lootusrikkalt.

„Eesti nädala“ mõte on aateline ja puhas, on vaba igasuguseist kildkonna ärihuvidest või kergesti-teenimise võimalusest, ja kannab puht-rahvuslik-pedagoogilist iseloomu, seepärast peaksid vastavad organisatsioonid ja asutused võtma omaks tema mõtte ja püüdma selleni, et „Eesti nädal“ meil kujuneks korduvaks iga aasta, saaks traditsiooniliseks, nagu see on Soomes.

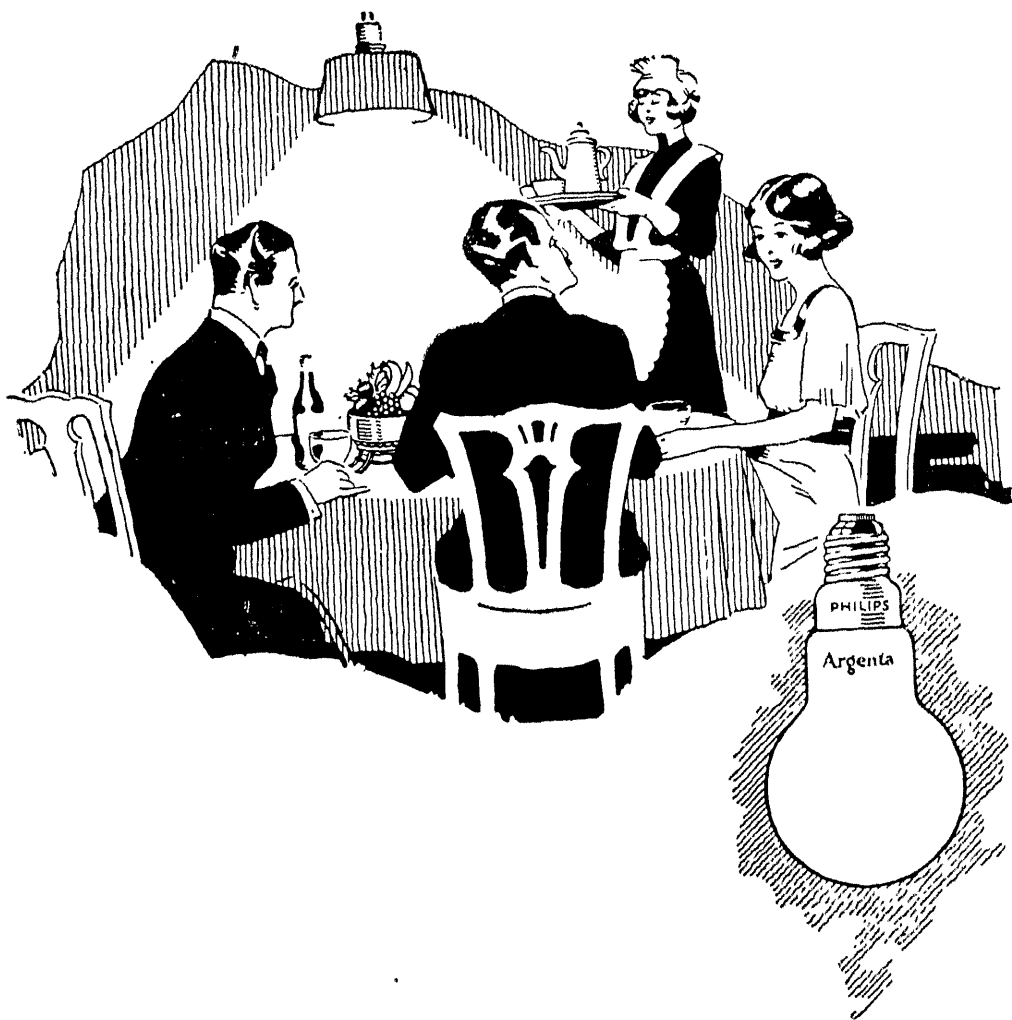
Käesoleva „Eesti nädala“ korraldajad Tartus tahavad „Eesti nädala“ lipukirja — võitluse meie majandusliku rippumatuse eest — muljuda jäädavalt kodanikkude meele, tarvitades selleks kõige laialisemaid võimalikke abinõusid, et nii kuulutada sõda enesepettusele ja kiskuda välja sissejuurdunud arvamine, et ainult välismaa kaup on vastupidav ja hea.

Kui mõtelda, et iga välismaalt sissetoodud artikli eest oleme maksnud võõrast rahvusest meeste tasku, kust see raha enam ilal tagasi ei tule, kuna samal ajal paljud kaaskodanikud meie kõrval peavad olema tööta ja teenistusetu ja valitsusasutused on sunnitud tegema pingutusi, et neile tööd muretseks, siis ei saa mõtleja kodanik teisiti, kui peab kuulutama sõda sellele vale arvamisele, mis sunnib meid sisse vedama tööstussaadusi, mida ometi meie oma tööstused küllaldaselt ja sama kvaliteediga valmistavad. Ja kui palju miljone, mida iga mees palehigis teeninud ja kogunud, voolab iga aasta kallil välisvaluutana võõrastesse maadesse, meie oma tööstused aga seisavad või kannatavad suure tööpuuduse all.

Õhutada ja äratada sellele visale majanduslikule iseseisvuse võitlusele suuri hulki, selles seisab „Eesti nädala“ ainus ja õige mõte, mille teostamiseks tuleb korraldajatel rakendada kõik jõud ja abinõud.

Põhjused, miks meil veel vähe on lugupidamist omamaa tööstussaaduste vastu, veel vähem üldist isamaalsust oma kaupadele eesõiguse andmiseks seal, kus tõesti valik on samaväärtusliku oma või välismaa kauba vahel, on mitmesugused ja peituvad kõigi kolme majanduselu teguri — töösturi, kaupmehe ja tarvitaja — enese juures.

Ülekohtuselt on süüdistatud mõnikord ainult tarvitajat, et ta ei selista Eesti kaupa. Tihtiigi on

*Parim valgus
Philips lampidega*

süü töösturi juures, kes ei oska oma kaupa teatavaks teha või ei oska produktiooni organiseerida nii, et see hinnaliselt oleks vastuvõetav. Siin on siiski viimasel ajal rõõmustavalt edu märgata — mõned meie tööstusharud on nii suuri edusamme teinud, et välismaa saadused oma hinna ega väärtuse poolest nendega võistelda ei suuda.

Ei saa aga tähendamata jätta, et seni liig vähesemaatilist tööd on tehtud väiketööstuse ja kodukäsitöö tutvustamiseks rahva laiematele ringidele.

Meie väiketööstus mõnel alal on meie oludes lühikese aja jooksul kujunenud tähtsaks majanduselu teguriks, mis ikka rohkem ja rohkem huvitama hakkab meie tööstuselu juhtivaid ringkondi.

Veel enam tahaks siis alla kriipsutada kodukäsitööd. See on ala, millele võime panna suuri lootusi, kui suudame ja tahame ohverdada talle rohkem tähelepanu, tehes sihikindlat tööd selle organiseerimiseks, et iga loov tööjõud selle alal oleks teadlik oma töö väärtuse juures, ja aru saaks, et ta ei valmista mitte ainult oma majapidamise tarvete rahuldamiseks, vaid isegi soetada võib suurel määral tarvilikke ja otsitavaid asju väljaveoks.

Ei ole kahtlust, kui seda ala jõudude kohaselt edasi arendada püüame, võime ennustada kodukäsitööle suurt tulevikku meie muu tööstuse kõrval, kuna juba nüüdki vastavad koolid ja asutused saavad suurel arvul välismaa tellimisi. See on tänuväärne ala meie oludes, mida meie rahvamajanduse seisukohalt kohustatud oleme kogu jõuga toetama. Kodukäsitöö levimisega rahvas seas suudame mõjuvalt kaasa aidata praegu nii terava tööpuuduse kõrvaldamiseks, rakendades loovale tööle inimesi, kes muidu lõpmata majanduslikkude raskuste all ägavad, otsides kirve või labidaga juhuslikku päevatööd.

Kodukäsitöö osakond kolmandal „Eesti nädalal“ Tartus tahab laiadele hulkadele Tartumaa laulupeo ajal ja välismaalastele ülemaailmse karskuskongressi puhul näidata, mis meil seni on tehtud kodukäsitöö alal ja mida teha võidakse. Korraldatavad näitused peavad kaasa aitama meie majanduslikule arenemisele, ergutama valmistajaid kvalitatiivsele tööle ning tutvustama teisi nende laialiste tegevusaladega ja äratama lugupidamist oma maal valmistatud tööde vastu. Seega kannab korraldatav väiketööstuse ja kodukäsitöö näitus rahvuslik-kasvatustlikku laadi, ta on ideeline propaganda iseseisvate loomistööle ja selle majanduslikule levimisele.

Samuti on tihti süüdi kaupmees, kes oma isikliku kasu või mõnel muul põhjusel ei oska või ei taha tarvatajale küllalt ära seletada kodumaa kauba väärtusi. Sellest välja minnes, et Eesti kaup tihtigi samasugune on oma väärtuse kui ka välimuse poolest, on hakanud kaupmehed, kes ausast ärist lugu ei pea, Eesti saadusi välismaa omade pähe müüma. Loomulikult tahab äriees kaubast lahti saada ja ristib selle ükskõik missuguse välismaa vabrikuga kaubaks, misuguse riigi kaupa ostja tahab, eriti siis, kui see ei ole varustatud vabrikumärgiga. Näiteks nõuab suurem osa ostjast, eriti maainimesed, lõmi ostes Soome lõmi. Korralik äriees teeb ostjale selgeks, et meil Soome lõmi üldse müügil ei ole, ja paneb ette osta Eesti lõmi. Ostja ei rahuldu, vaid läheb teise ja kolmandasse ärisse, kus talle viimaks ikka antakse Soome lõmi, mis ei ole aga muud midagi, kui sama Eesti lõim, mis ta enne ostmata jättis. Sama kõneleb üks meie triikpesuvabriku omanik, et kui panna kraedele nimetus, mis eestipärane, siis neid keegi ei osta, anda neile aga mõni kõlav nimi, millest järeldada võiks, et see on välismaa kaup, on ostjad küll. Hiljuti oli „Teguri“ rauavabrik hädas atradega, mille vabriku nimetus peal: kauplused värvivad vabriku nime maha ja müüvad adra ikkagi „välismaa“ kauba nime all tarvatajale edasi, sest seda nõutakse.

Neist näidetest aitab. Selge on, seda olukorda tuleb kuidagi likvideerida. Eeskätt aga peaks iga äriees niivõrd aus olema, et ta tarvatajale Eesti kauba välismaa oma nime all ei müü.

Siin tuleb „Eesti nädalal“ oma julge sõna sekka öelda. Sellel ajal on ostjal võimalus kaupa võrrelda: mingi ärisse ja iga soliid äriees näitab nii oma kui ka välismaa kaupa, et võimalus oleks mõlemaid vähemalt pealiskaudselki tundma õppida. Üks on kindel: iga saadust, mis meil valmistatakse, võib tema headuse kui ka hinna poolest julgesti osta.

Teine lugu on kaupadega, mida meil üldse ei valmistata ja mida oleme sunnitud sisse vedama. Ja see võib sündida ainult selle osa tööstussaaduste arvel, mille väljaveoks meil võimalused olemas.

„Eesti nädalal“ aga ei pea Eesti kaubad mitte ainult saama eesõigustatud seisukoha vaateakendel, vaid igapäev äriees kohus on sel nädalal Eesti kaupade müügile hoogu anda.

„Eesti nädalaga“ hoogu andes omamaa tööstussaaduste tarvitamisele peame aga ka töö süvendamise ja jõukoondamise teel hoolitsema kogu jõuga selle eest, et Eesti ekspordil hea ja

Kaubandus- ja tehnikakontor

„VIRONIA“

Tallinnas, Pikk tän. nr. 58. Kõnetraat 22.02.

Tulefikus- ja fikutraadi valmistamise masinad.
Nahafööstuse masinad. Saapatööstuse masinad.

Alati laos suures valikus:
parkalitööriistu.

Saapatööstuse tarbeaineid: Gruschwitz'i traatlõnga, saapasilmä ja haake, valget „krepp-kummi“ laldade ja kotsade jaoks, kummikihtdäid, nigrosiini j. n. e. j. n. e.

Hinnad ja eelarved saadame nõudmise peale.

Eesti

Mehaanilise Puutööstuse Aktsia-Selts

A. M. LUTHER

Tallinnas

VALMISTAB:

mööblit, vineer-kartonge, vineer-kohvrield, vineer-kooll-
ranitsaid, vineer-aktimappe, vineer-käsitrumleid, vineer-
toollpõhju, vineer-platesid, vineer-laldald j. n. e. j. n. e.

MÜÜGIKOHAD:

TALLINNAS, Vana Posti tän. nr. 9.
Kõnetraat 616.

TARTUS, E. V. Jürgensi juures,
Vana tän. nr. 17. Kõnetr. 788.

VALGAS, P. Saaretok'i juures, Kesk
tän. nr. 15.

PETSERIS, E. Nassar'i juures, kau-
bareas.

VILJANDIS, R. Eitelberg'i juures.

VÖRUS, J. Kiesler'i juures, Tartu t. 11.

RAKVERES, Rom. Jürgensi juures.

PÄRNUS, J. D. Ammende juures.

otsitav nimi oleks. Seda küsimust siin puudutades võime rahuldustundega juba nimetada meie eksport-tööstust, mis tähtsat osa etendab meie väliskaubanduse bilansis põllu- ja karjasaaduste kõrval.

Kes aga veel vähe tunneb seda sisemist loovat tööd ja jõupingutusi, on laiem tarvitajate ringkond, kes alateadlikult piilub kauba poole, mis toodud võõrsilt.

Siin on „Eesti nädala“ ülesanne peletada

meist selle võõra vaimu kummardamise ja õpetada kodanikke armastama omamaa tööd, sest nii loome võimalusi töö ning leiva saamiseks.

Vabanedes võõra kauba tarvitaja seisukor- rast, hoiame kokku suuri varandusi, mida võime rakendada paljude tööstuste ja tööstusharude ellukutsumiseks, andes tööd ja teenistust tuhan- detele tööta kätele.

Eesti kodanikus tõusku teadlik huvi ja lugu- pidamine omamaa tööstussaaduste vastu!

Järelhüüd V näitus-messile ja eelsõna Tartu „Eesti nädajale“.

Talinnas korraldatud V Eesti näitus-mess on lõppenud. Kuid mulje temast on alles seda- võrd värske, et raske ei ole teha tema tulemuste kohta lõpuotsust. Muidugi ei ole käesoleva kirju- tuse ülesanne puudutada küsimust, kui võrd äsja- lõppenud näitus-mess aineliselt õnnestus — loo- detavasti tuli ta omaga ilusti välja, — kuid meil on tähtis vaatlemisele võtta, mida pakkus meile ja mida õpetas meid tänavune näitus-mess.

Kui näitus-messi arvustamisel ka arvamised lahku võivad minna, siis ei tohiks nende ridade kirjutaja arvates küll kaht arvamist selles olla, et suurtööstuse osakond, õigemini, näitus- platsi väljapanekud, eriti vähe uudist pakkusid. Esinesid vanad tuttavad firmad juba ammusest ajast nähtud väljapanekutega. Tõsi, mõni firma oli oma väljapanekute kogu laiendanud, teine seevastu koomale tõmmanud; üks oli oma paviljoni uuendanud, teine esines endises kuues, aga see oli ka kõik! Kes eelmist näitus- messi hoolikalt vaadeldud, see sai tänavusel mes- sil, messiplatsil veidi ümber vaadates kahtle- mata mulje, et V näitus-mess oma üldilme poolest milleski lahku ei lähe oma eelkäijaist.

Teisiti ei võinud see ka ollagi. Meie suur- tööstus asub praegu sarnases seisukorras, mis väga vähe tema edenemise kasuks räägib. Ja mis uudist võisid needsamad vabrikud ja teha- sed, mis juba aastaid kiratsevad, aasta jooksul valmistada, mis vaatajaid oleks võinud messil üllatada! Või mis uusi kaupu, millistel meie olu- des tarvitajaid, oleksid võinud meie suurkaup- mehed aasta jooksul juure soetada, et nendega messil esineda! Kõik on messiplatsil nii, nagu oli varem, mis varem.

Seevastu pakkusid väljapanekud, mis olid asetatud poeglaste gümnaasiumi ruumidesse

Kloostri tänaval ja tütarlaste gümnaasiumi Vene turul, palju huvitavat ja õpetlikku. Rõõm on vaa- data, milliseid edusamme eriti meie kodukäsitöö viimasel ajal on teinud. Neid väljapanekuid vaa- dati huviga, ja niipalju kui nende ridade kirjutaja meie majandustundjatega messil kokkupuutu- mist oli, kuuldus kõigi ühine arvamine olevat, et tänavust näitus-messi õigustas ainult meie väike- ja kesktööstus, eriti aga kodukäsitöö.

Eksportosakond börsisaalis oli õpetlik, aga meile endale ütles ta liig vähe. Meie teame iga mees, et Lutheri vineer väljamaal heas kuulsu- ses; teame, et Eesti või on välisturgudel otsitav artikkel, samuti munad jne. Seepärast vaatasid lihtinimesed börsisaalis rohkem börsi ruume ja seinamaale kui väljapanekuid, olgugi, et seintel olevad diagrammid meie väliskaubanduse kohta ilusalt ülevaatlikku pilti pakkusid.

Kui nüüd lühidalt kõike kokku võtta, siis peab erapooletu arvustaja otsusele tulema, et meie suurtööstuse ja suurkaubanduse seisuko- hast asjatu on iga aasta messisid korraldada. Suurtööstus ei jõua lühikese ajajärgu jooksul midagi uut pakkuda. Kauban- dus samuti. Küll on messist osavõtmine väljapa- nekutega kulurikas ja koormav. Meie tarvitajad ei ole nii asjatundmatud, et nad ei teaks, millist masinat või saha osta, ja kes seda ka on, ega see messil ikkagi targemaks ei saa. Ka ei ole Eesti nii suur, et tarvitajal teada ei oleks, kust üht või teist masinat või riista saab osta. Või ei ole pagaritel teada, et Eestis ainult kaks suur- jahuveskit on: „J. Puhk ja Pojad“ ning a.-s. „Roter- manni tehased“. Ja nende suurveskite jahu- kotte messil vaadates ei tea igapäevne inimene veel mitte, kumma jahu parem, kas Puhkil või Rotermannil. Meie suurärised võib sõrmede peal üles lugeda ja kõigil on teada, millelega üks või teine kaupleb.

Tubakavabrik

„Sultan-Flor“

Tartus

Telefon 608

Teine küsimus on meie väiketööstusega. See edeneb ja ta võib iga aasta näidata, milliseid edusamme ta teatava aja jooksul teinud. Tema võib teatavat paraadi pidada. Suurtööstus seevastu ei tohiks seda nii sageli mitte, sest ühelgi paraadil ei puudu vaatajad ja need võivad otsuse anda, mis talle ei meeldi. Kui aga näitus-messid koomale tõmmata ja neid korraldada ainult väiketööstuse näitustena, seega hoiaksime rahvamajanduslikult märksa kokku, jääks ära teatav energia kulutus, mida suurmeeste korraldamine paratamatult nõuab, ja vaevalt oleksime seega küll midagi kaotanud. Üldmessa võiks pikema aja järele korraldada. Ekslik on igatahes ka arvamine, nagu aitaksid messid ja näitused meid väljamaalaste silmis tõsta. Just selles suhtes võib kehv mees meie kasu asemel koguni kahju tuua.

Eesti tööstus ja kaubandus lõpetas Tallinnas oma pidupäevad. Tartus algavad nad „Eesti nädala“ nime all. „Eesti nädal“ ei suuda muudugi sel määral demonstreerida kaupu ja tööstusvõimalusi, kui seda võimalik on messil, aga see-

vastu on „Eesti nädalal“ ülesandeks Eesti kaupadele ostjaid võita ja tarvitajates arusaamist kasvatada, et kõik hea ei tule üksi välismailt. „Eesti nädal“ peab rahvamajanduslikult selgitama, et meie üldmajandusele kasuks on, kui kodumaa tööstus õitseb ja kaupade eest vähem valuutat väljamaale voolab. Seega on „Eesti nädalal“ tänuväärne ülesanne täita ja jääb talle ainult head kordaminekut soovida.

„Eesti nädala“ korraldajad ei tohiks aga „nädalat“ selleks pidada, et sel ajal oma äridele ainult head äriaega soetada. See oleks ülekohus üldsuse vastu ja vähendaks ettevõtte tähtsust. „Eesti nädalal“ olgu kasvatav mõte, mitte lihtne ühe linna kaupmeeste või töösturite omakasupidmise siht.

Nende ridade kirjutaja arvates on Tartu kaupmeeste ja töösturite keskel küllalt nii tugev isamaaline meeleolu, mis laseb loota, et „Eesti nädal“ kujuneb neil tõsiseks propagandaks kodumaa tööstusele ja ühes sellega kogu Eesti rahvamajandusele, mis omakord jälle on üheks tähtsamaks alustoeiks meie riiklikule iseseisvusele.

R. B.

Reklaam.

L. K—n.

I.

Meie ajal öeldakse kõik sündivat reklaami tähe all. Äriline, seltskondline, poliitiline ja koguni usuline elu ei öelda enam vaba olevat reklaamist. Reklaam on saanud tänapäeva eluliseks tarviduseks. Kes ei tunnustata reklaami, peab matma lootused edu peale.

Praegu on messide, „nädalate“ ja seltskondliste suursündmuste päevad, kus reklaamil täita suur osa. Sel puhul olgu alljärgnevate ridade ülesandeks lähemalt selgitada reklaami mõisteid, ülesandeid ja sihte, tegevusvälja ja abinõusid.

Kõige pealt mõni märkus sõnast enesest. Sõna „reklaam“ tuleb ladina sõnadest *clamare* = karjuma ja *reclamare* = vastu, tagasi karjuma. Oletus, et sõna „reklaam“ tuleb prantsuse sõnast *réclamer*, ei ole õige, sest viimane tähendab sootu midagi muud ja nimelt — nõudma, kaebama, kaebtust tõstma. Ka ei tarvita prantslane iial seda sõna „reklaami tegemise“ mõttes. Nõnda on siis ka täitsa vale tarvitada meil ajasõna „reklameerima“, nagu seda sagedasti näeme igapäevases läbikäimises ja nagu seda tarvitatakse koguni ühes osas meie ajakirjanduses. Selle asemel peab tarvitama „reklaamima“, mis mõttelt kui

ka sisult õigem ja kõlaning keeleliseltki eestlasele omasem, kui vale ja võõras „reklameerima“. Üks äri võib oma kaupa küll reklaamida, aga kunagi mitte reklameerida või teiste sõnadega — nende vastu kellegi poole kaebtust tõsta. See olgu hädakorral võistleja asi.

Reklaamil ei puudu oma ajalugu ja olgu tähendatud, et juba vanas Egiptuses, Kreekas ja Rooma riigis tunti mõnesuguseid reklaami abinõusid, mis meieaegsetest palju lahku ei lähe. Nõnda tundis vanaaegne Room sarnast reklaamivahendit, nagu väljahüüdjä, kes avalikkudes kohtades, turu- ja laadaplatsel ja teistes suuremates rahva kogumise paikades üht või teist artiklit kiitsid ja soovitasid. Vanaaegne Room tundis väga hästi ka meieaja silmapaistvamat reklaamivahendit — müürikuulutus. Maja sein lubjati valgeks ja suurte punast või musta värvi tähtedega maaliti sinna äri või ettevõtte soovitus — kuulutus. Reklaami võtted arenesid vanas Roomas koguni nõnda kaugele, et senat oli sagedasti sunnitud vahele astuma, et piiri panna ebasündsale ja kahjulikule reklaamile. Keskajal alanud suur üldine langus hävitas ka reklaami ja see võis uuesti ellu tõusta uue aja algul kaubanduse ja

Ühisus «Estonia Eksporttapamajade»
esitajana ostame aasta ringi kergelt
nuumatud

baconsigu

ja maksame kõige kõrgemaid päevahindu
ühistegeelse põhimõtte järele.

Piimakarja pidajad!

Ainult jõutoitude abil suudate karja piimaandi
kõrgel hoida, et võimalik oleks rohkemal määral
baconsigu kooritud piimaga toita. Kodumaa jõu-
toitudest on karja toitmiseks kõige soovitamamad

linaseemnekoogid,

mis sisaldavad 24–25% sulavat munavalget.

Soovitame oma kauplusest kõrgeväärtuslist
võid, vahu-, kohvi-, ja hapukoort, kilu,
konserve, kefiiri ja muid piimasaadusi.

O.-ü.

«Tartu Piimatööstus»

Tartu, Riia 40. Telefon 6-32.

tööstuse uuestisünnipäevil. Tolle aja reklaami abinõud olid õige jämedad, kuid omapärased, aga mõndagi toleaegset on püsinud tänapäevani. Põhimõte — reklaam peab olema rahvale kergesti mõistetav — leidis tunnustust juba tol ajal. Tuhandete hulgas leidsid ainult üksikud, kes lugeda mõistsid, järelikult pidi kaupmees ja käsitöeline ennast teatavaks tegema teisel, kuid üldsusele siiski arusaadaval keelel. Nõnda tekkisid ameti ja kutsemärgid, mis püsinud osalt tänapäevani ja mis on õieti meie siltide eelkäijad; kingsepal — saabas, pagaril — kringle, sepal — hobuseraud, kaupmeestel ja kõrtsipidajatel — loomakujutused, nagu karud, põdrad jne. Neid kujutusi ilustati, neile anti hiilgav välimus, nii et tarvitaja pidi neid üksteisega võrreldes otsusele tulema, et mida ilusam väline kutsemärk, seda vastutulelikum pere-mees ja parem kaup. Ühtlasi tunti tarvidust ka töösaaduste „väljahüüdjate“ järele ja neid tarvitati õige ohtralt. Samal ajal näeme ka praegusel ajal õige suure tähtsuse omandanud „kollektiiv-reklaami“ algidusi. Laatasid ja turgusid mööda ühest linnast teise rändasid kaup-pakkujad-väljahüüdjad, kes müütasid ja kiitsid mõne linna või maakonna erilisi töösaadusi, tehes reklaami ja kiites mitte üksikute käsitööliste töid, vaid kogu tööstusharu saadusi, nagu Nürnbergi kellasid jne.

Trükikunsti leidmine ja trükitoodete levimine töid omakorda suure pöörde reklaamiasjandusse ja siit algab õieti reklaami õitseaja algus. Ajalehe maksuline kuulutusiga on vaevalt sada aastat vana ja sai oma alguse õieti Inglismaal. Kuid ammu enne seda olid tarvitusel igasugu trükitud hinnakirjad, katalogid, kaupade soovitusel, reklaami pildid jne., mida üksikud töösturid ja kaupmehed valmistada laskisid, hinnata laiali saatsid ja rahvale välja jagasid. Missugune oli toleaaja reklaami kuju ja avaldusviisid, selleks mõned näited:

Ühel Pariisi surnuaial leidis järgmine risti pealkiri: „Siin puhkab proua N. N., sepa N. N. abikaasa. Rauast hauavõre on sügavalt kurvastatud lesk ise valmistanud. Palume vaadata tulla.“

Ei olnud „halb“ ka järgmine ristikirj, mis üles seatud ühel Nev-Yorgi surnuaial:

Siin puhkab John Smith;

Ta laskis enese maha revolvrüst

Süsteem Colt,

mis pangupealt tapab. Kõige parem

sõjariist

selleks otstarbeks.

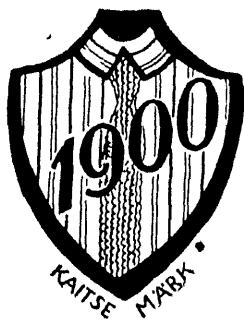
Nagu siit näha, hinnati juba siis reklaami tähtsust õige kõrgelt, nii et ei põrgatud tagasi koguni hauakirjugi surnuaial reklaamivahendiks tarvitamast. Palju omapärast ja naljakat pakuvad ka esimesed ajalehe kuulutused. Proosas ja veel sagedamini luules kiideti oma kaupa ning laideti võistlejaid, et meelitada ostjaid ligi.

Ajajooksul hakkas reklaam omandama sagedasti õige lubamatut kuju. Et publikut ostule meelitada, võeti järjest kangemaid ja pöörasemaid meelitus- ja ärritusabinõusid tarvitusele; igasugu eetika kui ka esteetika mõisted heideti kõrvale; ükski ärimees ei hoolinud reklaamiabinõusid valide sellest, kuidas need publiku peale mõjuda võivad. Reklaam muutus mingisuguseks sallitavaks paheks, tema peale hakati kohati vaatama, kui peettuse peale ja reklaamivaid ärisid hakati vähem usaldama kui neid, kes enesest palju juttu ei teinud. Aastat paarkümmend tagasi valitses pea üldine arvamine ja seda, pooldas ka suurem osa ärimehi, et reklaam on jõudnud oma kõrgusetipuni, või mis sama hea, oma alamale astmele; edasi minna on võimata ja viimased aastad enne sõda räägiti juba tõsiselt reklaami otstarbetusest ja reklaamist hoõdumisest. Tehtigi „tagasitõmbamise“ katseid, kuid ilma nähtava tagajärjeta. Seda tähtsamat ostu-müügi kaaslast ei ole mitte nõnda kerge kõrvale heita. Asja parandamisele tuli asuda teisel teel: astuti võitlusse ebaausa reklaami vastu ja sel alal on väljamaal silmapaistvaid tagajärgi saavutatud ja kõige enam on siin kaasa aidanud kaubanduse ja tööstuse mitmekesised organisatsioonid, kellel teatav mõjuvõim oma liigete kohta ei puudu.

Pealesõjaaegne pingutav võitlus on laialdase reklaami jälle tarviliikuks teinud. Kuid publiku maitse arenemine ja ühtlasi ka üldine ostujõu vähenemine (mis sunnib inimest kaupa valida ja mitte otsa tormama), tõmbab reklaamile teatavad piirid ja seab talle omalt poolt nõudmised üles. Meie aja publik mõistab juba vahet teha reklaami ja reklaami vahel. Karjuva ja sõnarikka reklaami ajad on möödas. Reklaam on sunnitud lähemasse kontakti astuma kunstiga ja on seni sel viisil õige palju saavutanud. Kunstnikud annavad ennast küll visalt reklaami teenistusse, kuid nende eelarvamised reklaami vastu on juba üldiselt kadumas. Kunsti ligitõmbamine reklaamile on ennast kõige silmapaistvamalt avaldanud plakaadid ja osalt ka ajalehekuulutuse klischees. Ja kuigi kunstnikud sagedasti äärmusse kalduvad, panes suuremat rõhku kunstilisele küljele ja kõrvale jättes ärilise, on reklaami sidumine kunstiga äri-

Laulupidulised!

Eesti Nädala ajal Tartus nõudke ainult selle kaitsemärgiga päevasärke!

*See kindlustab head istuvust ja kauba korralikkust.
Lõige patenteeritud E. V. patendiametis.*

*A. Pääsuke,
triikpesuvabrik Tartus.*

Raha, mille eest ostate head kaupa, kannab
kõigekõrgemaid protsente.

A. Pääsuke'se äri

Tartus, Promenadi tän. № 2,

oli, on ja jääb

parema kauba ostukohaks Eestis.

*Eriala: triikpesu, öö- ja päevasärgid, kraeside-
med, sukad, sokid ja kindad. Inglise vill-
kaabud, kübarad ja mütsid. Trikoo- ja öö-
pesu. Naisterahtva ööpesu ja moekaubad.*

Rikkalik kauba väljavalik, mõõdukad hinnad.

meestes üldist poolehoidu võitmas ja publik tunneb selle vastu suurt huvi, arvustades ja suurendades esteetiliselt nõudmisi reklaamis. Ainult hea reklaam ei „tõmba“ enam, vaid ta peab olema ka ilus.

Meie päeva reklaam sammub sootu teist rada, kui endine ja ostjate ligitõmbamiseks kerivad üles uued abinõud.

*

Mis on reklaam? Üldiselt tuleb mõista reklaami all tegevust, mis teatavate kindlate abinõudega publiku tähelepanu peab juhtima ühe kauba, asja või ettevõtte peale. Kuid see tegevus ei pea piirduma mitte ainult tähelepanu, või paremal juhtumisel huvi äratamisega, vaid ta peab eneses peituvat kõneoskuse ja veendumise jõuga oma algotstarvet täitma, see on, ostmisele sundima. Reklaam peab äratama tähelepanu, huvi tõstma reklaamitava objekti vastu. Kuid ta täidab oma otstarvet poolikult, kui ta piirdub ainult sellega. Reklaam peab diskreetselt peale tükki, publikus äratama tarvidust reklaamitava objekti järele ja siis ostmisele sundima.

Tähelepanu äratada on kerge. Ei ole raske ka huvi äratada. Kuid panna publikut veendumata, et tal teatavat objekti tõesti tarvis on ja ta selle enesele ostma peab, selles seisab reklaami komistuskivi. See on seda enam raske, et peab talitama ettevaatlikult, sest mida vähem publik märkab, et tema peale reklaami abil mõju tahetakse avaldada, seda kergemini lasseb ta ennast mõjutada ja ümberpöörduks.

Sagedasti küsitakse, kas reklaam sarnasel kujul tarvilik ja kas on tal mõtet ja kas ta ennast ära tasub? Mitte ainult laiemas rahvahulgas, vaid koguni meie ärimeeste ja ettevõtjate suus on kuulda tihti peale arvamist, et reklaam on üleliigne raharaiskamine. Arvatakse, et ta on lihtsalt abinõuks ostjate ja tarvitajate püüdmiseks või jälle võitlusabinõuks konkurentsi mahasurumiseks ja sellena siis üks täitsa üleliigne rahvamajanduse koormamine.

Vaatame, milles seisab reklaami majandusline tähtsus. Üksikud ettevõttes tõuseb kõige pealt läbikäik ja ühtlasi ka saadav kasu. On üksikuid ettevõtteid, mida ilma reklaamita lihtsalt ette kujutada ei suuda. Iseäranis algajad ettevõtted. Kujukas näide oleks siin meie saapamääretööstus. Et meil sarnane tööstusharu olemas ja et sel alal mitmed ettevõtted töötavad, selgus laiematele hulkadele ainult juhusliliselt ja nimelt sel puhul, kui need ettevõtted kaub.-tööstusministriumile märgukirja esitasid ja nõudsid tolli kõrgendamist väljamaa saapa-

määrete pealt, sest viimaste valmistajad kuluavad reklaami peale suuri summasid, võtavad turu oma kätte ja omamaa tööstus ei saa elutseda. Peab otsekohe ütlema, et see märgukiri oli meie saapamääretöösturite poolt esimese reklaami tegemine oma saadustele ja sellegi peale ei kulutatud pennigi. Enne seda ei teadnud keegi, et meil sisemaal saapamääret üldse valmistatakse. Kõikide tarvitajate silmi ees seisid „Kivi“, „Nugget“ ja teised sarnased kuulutused ja pildid. Kuigi ehk mõni väike kuulutus kuskil ajalehe viimase külje peal on olnud, siis ei ole see kellegi tähelepanu ega huvi äratanud, veel vähem ostma meelitanud. Sarnaste kuulutuste eest väljaantud raha on tõesti lihtsalt ära raisatud, kuid see on tõenduseks, et mõjuvat reklaami peab mõistma teha ja kokkuhoidmine kuludega on raiskamine. On üksikuid suuri ilmakuulsaid ettevõtteid, nagu näit. Fordi autotehased, „Philippi“ elektrilambitehased jne., kes on algusest peale reklaami peale suuri summasid kulutanud ja neid summasid järjest suurendanud ning sellega on käsikäes käinud ka ettevõtte hoogne paisumine. Need ettevõtted ütlevad, et neid on suureks ja võistlusvõimeliseks teinud ainult hea reklaam.

Läbimüügi kasvamisega käib käsikäes ka müügiainete kiirem läbikäik, mis vähendab eba-produktiivseid kulusid, nagu ladu ja võlaprotsente, vähendab hindade kõikumise riisikot jne., mis omakorda lubab müügihinda alandada ja jällegi läbimüüki suurendada. Selle tagajärg on ettevõtte laienemine ja produtseerimise ratsionaliseerimine.

Rahvamajanduslisest seisukohast vaadatu- na kasvatab reklaam tarvitamist. Nii mõnigi asi ei pääseks üldse turule ega leiaks ostjat, kui ta teatavaks ei ole tehtud reklaami abil. Ühtlasi mõjub reklaam kaasa üldise produktsiooni tõusu peale kas hindade alanemise või ainete omaduste paranemise läbi. Reklaam kutsus esile uusi nõudeid, sest nii mõnigi asi, mida veel vähe aega tagasi ei tuntudki, on nüüd hädatarvilikuks saanud. Reklaam meelitas katsumisele ja kui selgub, et ei olda mitte pettunud reklaamitud asjast, tuleb esile järjekindel tarvitamine. Reklaam tasandab teed edule, heidab kõrvale vana ja iganenud, et aset anda uuele ja paremale. Võistleja aga jälgib reklaami ja püüab omalt poolt pakkuda veel paremat. Reklaam ühtlustab ja reguleerib hindasid ja loob turgusid, selle kõrval tervendades produtseerimist ja kaubitsemist. Lõpuks ei tohi unustada ka, et reklaam enese teenistuseks loob uusi töö- ja teenistusharusid ja loob uusi elukutseid. Reklaami teenistuses sei-

Jaani Ratnik'u masinavabrik

Tartus, Pihkva tän. 50, kõnetr. 363.

Valmistab

hobustega veetavaid aurukatlaid ise-
sõitjateks, põleva õli või gaasi moo-
toreid turba- või puugaasimootoriteks
ja teisi masinaid.

Tehakse

igasuguseid treimise- ja hõõveldami-
setöid, freesitakse kõiksuguseid ham-
masrattaid ja masinaosi, laagreid ja
võlvisid.

Parandatakse

aurukatlaid, aurumasinaid, mootoreid,
traktoreid, automobiile ja teisi masi-
naid.

Alaliselt

valmis saada automaat silindri- ja muid
määrijaid, biskviidi-, sindli- ja laastuma-
sinaid. Kõiki metallist masinaosi pa-
randatakse-sulatatakse autogeeniliselt
kokku.

savad suured ja laiaulatuslised ettevõtted, nagu trükitööstus teataval määral, graafikatööstused, elektritööstused, aadressbürood; on tekkinud lugematul arvul erielukutseid, mis teenivad ainult reklaami jne. Nii saab vaevalt tõendada, et reklaam rahvamajanduslikult kahjulik oleks.

On ju selge, et reklaam neelab suuri summasid, kusjuures teine kord ka kõige kallihinnalisem reklaam mingit tulu ei anna. Reklaamiasjanduse mittetundmine, ebakohaste abinõude tarvitamine ja muud vale võtted võivad sagedasti rohkem kahju kui kasu tuua. Kuid neid juhtumisi ei saa sugugi üldistada.

Muidugi teada, ei ole reklaam ükski kaugeltki veel kõik ja ainus, millele põhjeneb ettevõtte edu. Kuid ta on arenenud ja ajaga kaasa sammuva ärimõtte ning õitseva ettevõtte lahutamata osa.

Reklaami abinõude arv on peaaegu piiramatult ja arenev majandusline elu leiab ikka uusi juure. Kõige silmapaistvamaks ja enam kasutatavaks reklaami abinõuks on praegusel ajal ajaleht ja ajalehe kuulutus. Kuulutus

viib kokku ostja ja müüja, kes üksteist muidu ei tea ega tunne. Ta on kõige kiirem tutvustamise ja tutvunemise vahend.

Edasi järgnevad teised trükitooted, nagu: katalogid, hinnakirjad, lendlehed jne. Viimase aja lööginumbriks reklaami alal tahab olla plakat ja klischee.

Näitused ja messid on välja kasvanud samuti reklaami tarvidusest. Äri esimeseks väliseks tutvustajaks on tema vaateaken, kus iga ajaga kaasakäiv ärimees oma reklaamioskust näitama peab. Siis tuleb veel pikk rida igasugu teisi reklaamivahendeid, nagu film, trammikuulutus, valgustusreklaam, pealekaubaartiklid jne., mida sagedasti täiesti kahesilma vahele jäetakse, kuid mis sellegipärast võrdlemisi suure tähendusega. Järgmises numbris võtame lähema vaatluse alla need üksikud vahendid ja kuidas neid käsitada. Ei tohi ka unustada, et reklaamimise viisid ja vahendid ei saa olla ühed ja samad suurtööstusele ja käsitööstusele, suurele kaubamajale ja detailistile jne.

Kõige suurema saladuse kätte all!

Igal riigil on oma riiklikud saladused, mille avaldamine riigi huvides kahjulik, ja seepärast seadusega keelatud. Nii hoitakse saladuses riigikaitse plaane, mobilisatsiooni kavasisid, luureosakonna teateid jne. See on igale arusaajale inimesele selge, ja vist ei leidu ühtki ausat kodanikku, kes sõjaministeeriumile seepärast etteheiteid teeks, et see näiteks mobilisatsiooni kavasisid avalikult teada ei anna.

Kuid mõni ametiasutus läheb oma „saladustes“ nii kaugele, et isegi neid asju saladusteks teeb, mille avaldamine riiklikkudes huvides otse hädatarviline. Nii on rahaministeeriumile alluv otsekoheste maksude peavalitsus kodanike maksustamise kavast riikliku saladuse teinud. Kui need aastad ärimaksu lehtedel, mida iga aasta 15. juuniks kaupmeestele ja töösturitele kätte saadetakse, peale muude andmete ka puhtakasuprotsent oli ära näidatud, et maksja teaks, kui kõrge protsent tema ettevõtte läbikäigust puhtakaskasuks arvatakse, mille pealt maksud määratakse, siis on käesoleval aastal see saladuslik protsent näitamata jäetud, muidugi selle tagamõttega, et mida segasemasse olukorda maksumaksja panna, seda kasulikum see ametnikkudele on: ei tea ju maksumaksja siis vaidlust tõsta, kas kasuprotsent kõrge või madal ja

kas üldse õige protsent on maksustamise aluseks võetudki. Seega tahetakse nähtavasti soda kätte saada, et juhusel, kui mõnele ettevõttele liialt kõrge kasuprotsent on määratud, ettevõtte omanik oma vastulausete ja protestidega maksuameti tülitama ei tuleks. Ei oska ju paljud maksumaksjad praeguse maksulehe andmetest ise välja lugeda, kui kõrgeks nende kasuprotsent on arvatud.

Meie teada ei ole Eesti vabariigis sarnast seadust, mis sunniks maksjate ees saladuses hoidma maksunorme. Seda ei sunni ka endine Vene ärimaksuseadus, milles ainult öeldud, et keskmiste puhtakasu protsentide normid kinnitatakse iga aasta otsekoheste maksude peakomitee poolt. Tõsi, veneaegne ärimaksuseadus, mis meil maksev, ei tee maksuametitele kohuseks, et need protsendinormid iga aasta avalikult välja kuulutataks, aga endiste rahaministrite poolt kinnitatud maksulehtede vormulaarides leidis lahter, milles tuli ära näidata maksu aluse ettevõtte puhtakasu protsendi norm. Ja kuni 1925. a. praktiseerus see nii ka Eestis. Alles tänavu on selles suhtes ei tea kelle korraldusel muudatus tehtud ilma, et ärimaksu seadused või selle seaduse juure antud juhtnõõrid oleksid muudetud. Meie ei eksi vist, kui oletame, et see korraldus,

Põllumasinate-
osade keskladu

„AKRA“

Tartus, Riia t., postijaam.
Kõnetraat 270.

Soovitab ladust soodsate hindade ja maksutingimustega:
atru, äkkeid, kultivaatoreid, külvimasinaid,
hobuserahasid, rohu- ja viljaniitjaid.

Alaline suur ladu

igasugu põllumasinate osadest:

Deering
Herkules
Massey Harris
V. Vood
Eckert
Plano

Beermann
Milvauke
Osborne
Cormick
Delma
Champion jne.

Oma töökoda. Igasugused masinate parandused.
Töö korralik ja täielik vastutus headuse eest.

mis nii valusasti maksumaksjate lihasse lõikab, on otsekohe-te maksude peavalitsuse leidus.

Et aga puhtakasuprotsentide normid iseene- sest mingisugune riiklik saladus ei ole, seda olla ei saa ega tohigi, siis avaldame siin kohal need protsendinormid, mida käesoleval aastal peako- mitees muudeti; teised on endiseks jäänud ja neid võib leida Üleriikliku Kaupmeeste Liidu poolt 1924. a. avaldatud „Äriettevõtete keskmise puhtakasu protsentide klassifikatsiooni tabelis“.

Käesoleval aastal tehtud muudatused puudu- tavad mõnd üksikut äriala ja tähtsamad nendest on järgmised:

Ettevõtte nimetus.	Kasuprots. norm.
Võõrastemajad:	
a) puhvetiga, ilma alkoholita	18%
b) puhvetita	13%
c) puhvet alkoholiga	20%
Restoraanid ja üksikud puhvetid:	
a) alkoholita	18%
b) alkoholiga	22%
c) kabareeta	20%
d) kabareega	18%
Seltsimajade puhvetid alkoholiga	18%
„ „ alkoholita	16%
Puhvetid:	
a) raudteejaamas alkoholiga	18%
b) raudteejaamas alkoholita	16%
c) klubide juures alkoholiga	18%
d) klubide juures alkoholita	16%
Sissesõiduhuovid linnas ja maal	15%
Möbleeritud toad	20%
Tee- ja söögimajad	16%
Kohvikud	20%
Kohvimajad muusikaga	16%
Veini- ja liköörikauplused	5% 8% 12%
Toiduainetekauplused	— 5% 7%
Vürtsipoed	— — 7%
Kioskid	— — 12%
Segakauplused piiritusemüügiga	— 25% 25%
Segakauplused piiritusemüügita	— — 10%
Manufaktuurkaupluste protsente käesoleval aastal ei muudetud ja need püsivad endistena.	

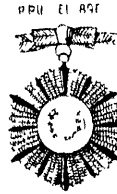
Pudu- ja moekauplused	8%	13%	16%
Lihtrahva pudukauplused	7%	12%	14%
Pudu- ja kirjutusmaterjalide kpl.	8%	10%	12%
Pudu- ja sööginõudekaupl.	8%	10%	12%
Mänguasjadekaupl.	—	15%	20%
Mänguasjade- ja raamatukpl.	—	14%	18%
Naister. kübarate, mütside jne. kauplused	10%	16%	19%
Jalanõudekauplused	6%	8%	11%
Kingsepatarvete-kaupl.	8%	10%	12%
Raamatukauplused kirjastusega ja ilma	7%	9%	12%
Raamatukauplused ühes kunsti- töödega	6%	9%	12%
Raamatukauplused ühes kantse- leimaterjaliga	7%	9%	11%
Postkaartidekaupl.	7%	11%	14%
Ajalehekioskid	—	—	12%
Kaltsud, kondid jne.	12%	18%	18%
Kulla- ja briljandikaupl.	—	20%	25%
Linakuplused	3%	5%	7%
Loomade ekspordikauplused	5%	9%	—
Lihakauplused	5%	9%	11%
Hanked ja tööettevõtted	—	—	7%
Filmide väljaüürimine	—	—	30%
Kinod:			
näitelavata	—	—	20%
näitelavaga	—	—	17%
Petrooleumi, kivisöe ja nafta jä- tised	3%	4%	6%
Kunstpõllurammu	1%	2%	2%
Teistel ärialadel ei ole kasuprotsentide suhtes nimetamisväärilisi muudatusi tehtud.			
Meie ei võta siinkohal arutusele, kas need protsendi normid kõrged või mitte. Seda otsus- tavad tegelikud kaupmehed ise paremini. Käes- oleva kirjutuse ülesanne on avaliku arvamise tä- helepanu selle peale juhtida, milliseid lihtsaid asju, nagu seda on vürtsipoodniku keskmise puht- takasu protsendi norm, meil saladuseks tehakse ja peetakse. Saladuseks see ju ometi ei jää. Vaid see tunnistab ainult sellest, kui sügavale on püha Bürokratius mõnes ametkonnas oma jaur- ed ajanud.			

Kuidas saada luba valgustus- ja kütteõlide laoehi- tamiseks ja pidamiseks.

Valgustusmineraalõlide, nafta ja naftasaa- duste ladude ehitamine on möödunud aastal meil väga elav olnud ja nähtavasti ei vaibu see ka al- gaval aastal. Möödunud aasta viimastel kuudel selgus aga ka, et nende ladude ehitamisel mõned ettevõtjad maksivad määrusi pole silmas pidanud ega täitnud ning laod säärasele kohtadele on ehitanud, kuhu neid seaduse määrused ehitada ei

luba. Selle tagajärjel olid ametiasutused sunnitud ladusid sulgema.

Ladude ehitamine on seotud suuremate kulu- dega ja kui neid tarvitada ei lubata, siis on ette- võtja asjatuid kulusid teinud. Et nende tege- mise eest hoiduda, on vaja enne lao ehitamist tutvuneda sellekohaste maksvate seadustega ning nende nõuetega. Olen võinud tähele panna, et

Auhinnad Tartus 1893.
Auhind Arstlisel Näitusel 1921.

TARTU SEEBI- JA SOODAVABRIK

A. FREDERKING

asut. 1849. a.

Oman. prov. M. HAKKAJA pärijad.

Tartu, Aleksandri tänav nr. 46, telefon 2-57.

Soovitame:

PESUSEEPE: kirjut, kollast, kollast tuumseepi (pressitud), rohelist seepi, palmõli-tuumseepi, **pesusoodat**.

TUALETTSEEPE: peeneid lõhnaseepe (pileeritud), lillelõhnaga seepe (paberita), lilleseepe paberis, saunaseepi.

VIIMASED UUDISED: La dame élégante, Fleurs des Indes.

LÕHNASEEPE (paberita), lanoliin ovaali, perekonnaseepi, mandariini, glütseriini, glütseriini „Paris“, kookosseepi (valget, kollast, roosat).

ARSTLISI SEEPE: Karboolseepi, tõrvaseepi, väävliseepi, sublimaatseepi, kreoliinseepi, tõrva-väävliseepi.

HÜGIEENILISI SEEPE: Bortymolseepi, boraxseepi, mandliseepi hõbepaberis, habemeajamise pulbrit, seebihelbeid, pesupulbrit „Pesool“.

Hinnad mõõdukad. : Hinnad mõõdukad.

Tellimised täidetakse ruttu ja korralikult.

Tartus: Söögiturg 5, Aleksandri t. 46. Tallinnas:

Brookusmägi 6, telefon 11-50. Pärnus: Vee tän. 11.

suurem osa õlidega kauplejaist ettevõtetest, kes viimasel ajal õlide ladusid või hoiupaiku ehitanud, vastavate seaduste ja määruste nõudeid ei tunne ehk parimal juhtumisel on nendega väga pealiskaudselt tuttavad. Seepärast luban endale allpooljärgnevates ridades lähemalt peatuda kõne all olevas asjasse puutuvate seaduste ja määruste juures, millede äratoomisel ma ka tolle asjaajamise korda käsitan, mis nimetatud lubade saamiseks ette nähtud ja meie ametiasutustes välja kujunenud ning maksmas.

Valgustusmineraalõlide, nafta ja naftasaaduste (allpool nimetan neid, et ruumi kokku hoida, lühidalt „õlid“) ladude chitamiseks ja pidamiseks lubade väljaandmise kord, nende ladude kohta ülesseatud tehnilised j. m. nõuded on ette nähtud tööstuse ja vabrikute seaduses (Sead. Kogu XI köide 2. jagu 1913. a. väljaanne), millist seadust õliladude kohta puutub osas hiljem kahel korral on täiendatud, nimelt: I kord 1915. a. Vene valitsuse poolt (vaata valitsuse seaduste ja määruste kogu nr. 207, ptk. 1628 — 1915. a.) ja 1925. a. vabariigi valitsuse poolt 7. okt. 1925. a. (vaata „Riigi Teataja“ nr. 157/158 — 1925. a.). Nende täienduste sisu puudutan algseaduse vastava osa vaatlemisel, millepärast ma tarvilikuks ei loe nende juures praegu pikemalt peatuda.

Ülalpoolnimetatud seadus jaotab õlid nende hädaohklikkuse suhtes hoiu ja tarvitamise puhul kahte liiki. Esimesesse liiki kuuluvad õlid, mille leekpunkt Abel-Pensky aparaadil 760 mm. õhurõhu juures mitte alla 28° C. järele ei ole, kuna teise liiki kuuluvad õlid, mille leekpunkt alla 28° C. järele on. Seega kuuluksid meil igapäevases elus rohkem tarvitatavaist õlidest esimesesse liiki petrooleum ja teise liiki bensin. Õlide hoiu- ja suures hulgal müügi laod jaotab sama seadus (§ 182) neis hoitavate õlide hulga suhtes kolme liiki: suurteks, keskmisteks ja väikesteks. Nimetatud ladusid lubatakse ehitada: a) suuri ja keskmisi linnade ja külade (alevite) äärtele; suuri mitte lähemale kui 15 sülda elumajadest ja tulekolletega hoonetest, kuna keskmised elu- ja tulekolletega hoonetest vähemalt 10 sülda eemal peavad olema. Väikesi ladusid võib aga ehitada vähese elamutega linna ehk küla (alevi) osasse tingimusel, et laod elumajadest ja tulekolletega hoonetest vähemalt 7 sülda eemal oleksid.

Õlide hulk, mis nimetatud ladudes hoida lubatakse, on järgmiselt kindlaks määratud: suurtes ladudes — mõlemaid liike õlisid piiramatul hulgal; keskmistes — I liiki kuuluvaid õlisid kuni 25.000 pd. ja II liiki kuuluvaid kuni 400 pd., väikestes — I liiki kuuluvaid kuni 1200 pd. ja II liiki kuuluvaid kuni 60 pd. Siin tuleb silmas pidada, et kui neis laduhoonetes tahetakse hoida mõle-

maid liiki õlisid korraga, siis hoone kivist tulemüüriaga kaheks tuleb jaotada ning üksteisest erinevaid õlilike eraldi ruumis tuleb hoida; samuti on lubatud väikestes ladudes ainult sel tingimusel 1200 pd. I liiki kuuluvaid õlisid hoida, kui laohoone kivist tulemüüriaga kaheks jaotatud ja igas osas üle 600 pd. õli korraga ei hoita; see viimane nõue pole aga maksev siis, kui õlid on mahutatud väljas õhu käes seisvasse raudreservuaaridesse, seega on lubatud väljas õhu käes seisvasse raudreservuaari kuni 1200 pd. I liiki kuuluvat õli hoida. Samuti ei tohi keskmistes ja väikestes ladudes, mis II liiki kuuluvate õlide hoiuks ehitatud, hoida I liiki kuuluvaid õlisid rohkem kui neis ladudes II liiki kuuluvaid õlisid on lubatud hoida.

Seaduse § 189 põhjal lubatakse ladusid sisse seada üksikutesse kivi-, raud- ehk muldhoonetesse, mille juures I liiki kuuluvate õlide hoidmiseks on lubatud raudreservuaare ehitada.

Ladude ümbruskonnas lubatakse eluhooneid ja tulekolletega töökodasid, samuti ka aurukatelde ruume, mis määratud ladude tarvete rahuldamiseks, ehitada ainult tingimusel, et need suurtest ladudest — 15 sülda, keskmistest — 10 sülda ja väikestest — 7 sülda kaugel olgu; see tingimus ei ole aga sunduslik nende ladude kohta, milles õlisid hoitakse, millede leekpunkt mitte alla 70° C. järele on. Samuti peavad ka tühjade vaatide hoiukohad ja riidad (staabelid) ladudest loetletud kaugusel olema, ning õlide ladudes ei tohi mingil tingimusel muid aineid ega kaupu hoida.

Ülalpool etteöeldu väljendab neid algtingimusi, milledele iga õlide ladu peab vastama; seaduse § 184. põhjal on peale selle veel loa väljandjale õigus jätetud eritingimusi üles seada ja nende täitmist nõuda, mis ära hoiaks ladude hädaohklikkuse ümbruskonnale, nii näiteks võib nõuda: laohoone ehk reservuaaride ümbritsemist muldvallidega, kraavidega, puude istutamist laohoone ümbrusesse ehk muud.

Neist algtingimustest on lubatud kaubandus-tööstusministrile igakordse sellekohase kokkuleppe põhjal raha-, sise- ja põllutööstusministriga, tarbekorral ka teedeministriga, lubada nende poolt ülesseatud tingimustel erandeid teha ladude asukohtade ja neis hoitavate õlide hulga alal (Vene valitsuse määrus, mis kuulutatud seadl. ja korralduste kogu nr. 207 ptk. 1628 — 1915. a.).

Seaduse § 183. järele kuulub õliladude ehitamiseks ja pidamiseks lubade andmine vastavate linnaomavalitsuste sellekohasel ettepanekul kuberneril võimkonda. Et viimane amet meil puudub, siis on vabariigi valitsuse poolt 7. okt. 1925. a. vastu võetud ja maksma pandud määrus („Riigi Teataja“ nr. 157/158 — 1925. a.), mille järele neid lube kaubandus-tööstusministerium

„Livonia”

Tartus, Kalda tän. nr. 5.

Kergeõlle-, mõdu- ja kohvitehas.

Soovitab kõrges headuses:

„EKSPORT“ hele ja must.
Keedetud mõdu ainult suhk-
rust ja limonaadi.

Laialt tuntud „TERVIS“ kohvi,
oakohviga segatud „IDEAL“
kohvi, I ja II sort, ja põletatud
sigureid.

A.-S. Tartu Aiavilja Ühisus.

Kõige suurem ja täielikum kodumaa
naturaalveinitehas,
napsi- ja likööri-
fabrik.

TARTUS, Puu tän. nr. 2, omas majas. Telef. nr. 113.

välja annab vastavate linna- ehk maakonnavalit-
suste ettepanekutel.

Kaubandus-tööstusministeeriumis on nimeta-
tud lubade väljaandmisel välja kujunenud järg-
mine kord, mida tuleks igal laoehitajal tähele
panna ja täita, sest vastasel korral toob andmete
kogumine ja kirjavahetus asjatut aja ja töö
kaotust kaasa; selle korra põhjal tuleb palve lao
ehitamiseks ja pidamiseks anda kaubandus-töös-
tusministeeriumi tööstuseosakonnale; palves tu-
leb ära tähendada paluja ees- ja perekonnanimi,
elukoht, kuhu soovitakse ladu ehitada, kui suure
mahutusega ja missuguste õlide hoidmiseks, mil-
lisest materjalist ladu on kavatsetud ehitada ja
millisel kujul (hoonena, reservuaarina või muu-
na), kuidas sünnib lao täitmine ja tühjendamine.
Palvele tuleb juure lisada lao asetus (situatsioon)
ja ümbruskonna plaan, millel kõik ümbruskonnas
asuvad hooned 15-süllalises ringis märgitud pea-
vad olema, ühtlasi tähendades, kas need tulekolle-
tega ning mis otstarbeks neid kasutatakse; peale
selle tuleb veel juure lisada lao põhiplaan ja läbi-
löige ning kui lao täitmine sünnib torustiku abil,
siis ka selle plaan; torustiku juure tuleb märkida,
mis materjalist ta tehtud, kui paksud ta seinad
ja nende arvestus; kui ladu ehitatakse raudreser-
vuaari näol, siis tuleb ka selle seinte paksus ja
arvestus juure lisada. Kõik need plaanid tulevad
kahes eksemplaris ja tempelmaksustatult à 10
mrk. leht esitada, kuna palve ühes eksmpl. ja
20 mrk. tempelmaksuga. Olgu tähendatud, et
kaubandus-tööstusministeerium tänini lao ümbrit-
semist kas muldvalliga või jälle kraaviga, millise-
d küllalt mahukad ja tugevad olgu, et laos hoi-
tavat õli mahutada ja kinni pidada, on nõudnud;
nii tuleks siis ehitajatel ka seda nõuet silmas pi-
dada ja plaanile vastavad märkused ehk joones-
tused teha.

Enne kui ehitatud laosse õlised paigutada, tuleb
lao valmistamisest kohalikule politseile teatada,
kes lao üle vaatab ja tõendab, et ladu tõesti plaani
järele õieti on ehitatud ja hädaohuta.

Pea tähendama, et need määrused puuduta-
vad ladusid, mis maa peal asuvad; viimasel ajal
ehitatakse aga õlide, näit. bensiini, samuti ka
petrooleumi laod maa alla. Sääraseid ladusid on
meil kaunike hulk, nohkem tuntud neist on n. n.
bensini automaatjaamad, milliseid pea igas lin-
nas võime leida. Tardivuse säärase maa-aluste
ladude järele on välja kutsunud auto- ja omni-
busteliinide ehitamine ja nimetatud jaamad on
määratud seks, et sõiduriistu kütteenetega va-
rustada. Nende reservuaaride ja jaamade ehi-
tusviis on küllalt täieline seks, et ära hoida või-
malikke õnnetusi ja hädaohtu ümbruskonnale ja
nad on meie igapäevases elus tarviliseks saanud.

Kahjuks puuduvad nende ehitamise ja korrashoiu
alal maksvates seadustes tarvilised määrused,
mille tõttu ametivõimud on hakanud nende ehi-
tamiseks ja pidamiseks lubade väljaandmisel samu
nõudeid esitama, mis maksvad maapealsete la-
dude suhtes. Mõistagi ei ole see tarvilik, mille
peale töösturite ja kaupmeeste ringkondadest
milmel puhul tähelepanu on juhitud ja palutud,
et veneaegseid määrasid, mis ajanõuetele enam ei
vasta, maa-aluste hoiukohtade suhtes ei käsita-
taks ega nende täitmist ei nõutaks. Et maksev
seadus õlide hoiukohtade suhtes ülesseatud mää-
rustest erandeid ainult hoiukohtade asetuspaiga
ja õlide hulga suhtes luba teha ja sedagi 5 mi-
nistri omavahelise kokkuleppe põhjal, milline kok-
kuleppe saavutamisele aga aegaviitev ja tülikas,
meie oludes osalt ka tarbetu, sest näit. poleks
põllutöö- ja rahaministri nõusolekut üldse vaja,
ei puutu ju õlidega kauplemise ega nende hoid-
mise küsimus üldse nende ülesannetesse, on vaba-
riigi valitsuse poolt riigikogule esitatud seadus-
eelnõu, mille järele kindlates metallnõudes, mis
maasse paigutatud nii, et nende peal vähemalt
ühe meetri paksune mullakiht lasub, I liiki kuulu-
vaid õlised kuni 200.000 liitrit ja II liiki kuulu-
vaid õlised kuni 20.000 liitrit lubatud hoida ja
nende ladude kohta ei maksa nõuded, mis ette
nähtud vabriku- ja käsitööstuse seaduse §§ 182.
ja 190., s. o. ladude asetuspaiga ja neis hoitavate
õlide määra suhtes, millised määrused ülalpool
kirjeldatud.

See seaduseelnõu on riigikogu poolt 12. veeb-
ruuril k. a. vastu võetud ja „Riigi Teatajas“ nr. 12
— 1926. a. avaldatud. Selle tagajärjel on avane-
nud võimalus õlide jaoks maalustel ladusid ehi-
tada ja pidada kergendatud tingimustel, nagu
seda tähendatud seadus ette näeb.

Seega olen kokkuvõetult kõik ära toonud, mis
puutub õlide müügi ja hoiu kohta en-gros kaup-
lemisel.

Peale nende määruste näeb sama seadus veel
rea määrasid ette, mis täita tulevad väikesel mõõ-
dul õlidega kauplemisel ja hoiul. Käsitatava sea-
duse § 192. põhjal lubatakse õlidega väikesel mää-
ral kaubelda nii selleks eraldi määratud kauplus-
tes kui ka teistes, samuti ka rohu- ja apteegikaup-
pade magasinides. Loa selleks annab igakord
linnades — linnavalitsus, maal aga — maakonna
politseiüleml. Neis kauplustes lubatakse õlised
järgmisel hulgal hoida, eraldi määratud kauplus-
tes ja rohu- ning apteegikaupade magasinides —
I liiki kuuluvaid õlised mitte rohkem kui 30 pd.
ja II liiki kuuluvaid õlised mitte rohkem kui 10
pd., küünla- ja toiduainete- (virtspeed) kauplus-
tes ainult mineraal-valgustusõlised mitte rohkem
kui 15 pd. Peale selle on veel eraldi selleks mää-

Moe-, pudu- ja pesuäri

Vennad Lepp

Tartus, Kaubahoov nr. 2.

—

Telefon 4-81.

Alaliselt suur valik:

värv. ja valg. triiksärke, kraesid, manshette, kaelasidemeid, siidi-kaela-salle, trakse, kindaid, sukki, sokke, meester. ja naister. pesu, koetud vill. naister. jakke ja veste, meester. veste, laste- ja spordikostüüme, trikoo-pesu, supeluskost., pitse, pesatse ja kõiksug. moe-, pudu- ja pesukaupu:

Vihmavarje ja jalutuskeppe.

Villast lõnga rohkem värvides.

DMC käsitööniite.

Tennis-, võimlemis- ja hommikukingi, sandaale.

Igasugune korralik auruga riiete voltimine.

Hinnad võistlemata odavad. — Müük suurel ja väikesel arvul.

Piimatralitusmasinaid valmistab

asjatundlikult uuemate ja ajakohaselt täiendatud mudelite järele, kui ainuke ja esimene valmistaja Eesjls, **väljamaa masinatest paremini ja palju odavamini**, maksu tingimistes pikaajalise tähtajaga ja täieliku **vastutusega**:

Eelsoendajad, koorekeeljad, lahjapiimakeeljad, vahelduvad soendajad, kombineeritud koorevannid, koorevannide tõstevõrgid, kolbepumbad piima ja koore jaoks, sügavakaevu pumbad, rataspumbad, kaseiinipurustajad, kultuurhappe nõud, piimavannid, õhupuhastajad (turbiin- ja tiibventilaatorid), ja igasugused sooja- ja külmavee reservuaarid, transmissioonvõllid, laagrid, rihmarattad, tinutatud vaskloru osad, kraanid, ventiilid j. n. e. j. n. e.

Esimene Eesti Piimamasinate vabrik

Gustav Peets - Tartus

Kõnetraat 5-35.

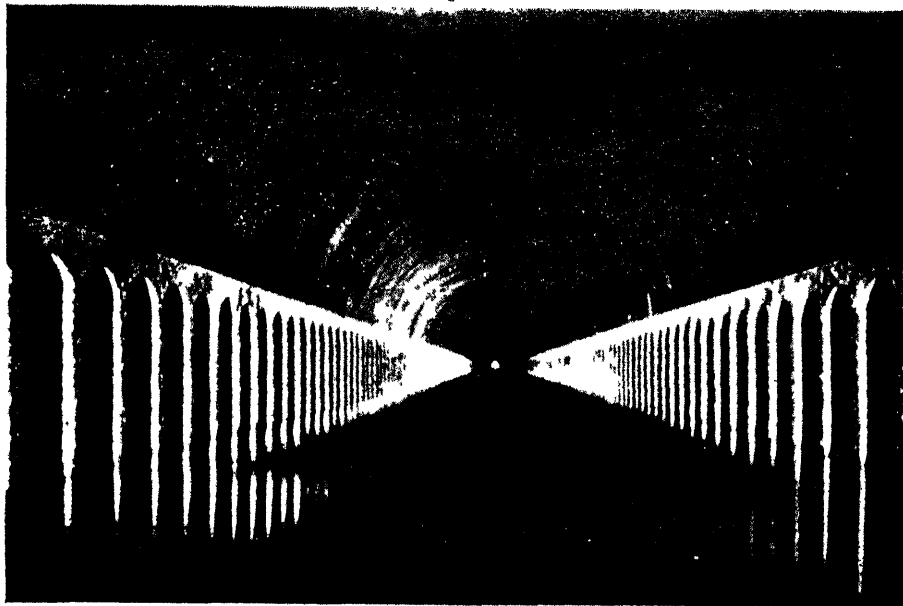
Pihkva tä. 100.

Nõudke eelarveid ja hinnakirju!

ratud kauplustele, rohu- ja apteegikaupade magasinidele lubatud õlide hoiuks ehitada eraldi võlvitud ruume, milledes lubatakse I liiki kuuluvaid õlisid hoida mitte üle 100 pd. ja II liiki kuuluvaid mitte üle 20 pd. Sääraseid hoiuruume võib

igas linnaosas ehitada, kuid mitte kaubahoovide ja passaashide juure; kui need ruumid ehitatakse kaupluste hoovidele eraldi kaupluste ruumidest, siis peavad nad vähemalt kolm sülda teistest hoovetest eemal asuma.

J. M-n.

Maaalune laevatee.

Hiiglatunnel Marseille läheduses, mis ühendab 10 klm. laiuse maanina alt Etang de Berre Lyoni lahega.

Meremeestekodu seadus.

Meremeeste teenistus laeval kujutab enesest küll ebaõiguslist vahekorda, kuid läheb muudest erateenistuse liikidest märksa lahku seepoolest, et laevajuht ei ole mitte ainult tööandja, vaid ka distsiplinaarvõimuga ülem kõigi laevateenijate suhtes. Sellest küljest läheneb mereteenistus riigiteenistusele, eriti kaitseväeteenistusele. Suur sisemine distsipliin on tingitud laevateenistuse hädaohtlikkusest ja juhtide suurest vastutusest. Ühe isiku eksimine võib saatuslikuks saada kõigile laevalviibijatele. Sellepärast on distsipliin mereteenistuses sama tähtis kui kaitseväeteenistuses.

Mereteenistusele omane kõva distsipliin annab laeval teenijad täiesti laevajuhi võimu alla. Võimu liialduste ja kuritarvituste ärahoidmiseks on vaja kindlat avalikõiguslikku järelevalvet mereteenistuse vahekordade üle. Seda on võimalik teostada teenistuslepingute sõlmimisel ja teenistusvahekordade lõppemisel. Niisugust kontrolli nimetatakse munsterdamiseks.

Kuid eelkirjeldatud kontroll, kindlustades meremehi ülekohtu vastu, ei kõrvalda raskusi

meremeeste palkamisel. Laevajuhtidel tuleb teenistusse võtta tundmatuid inimesi, kelle võimetest ja heast tahtest pärast laeval kõigi julgeolek oleneb. Ainuke kindlustus on endine teenistus. Seepärast peab laevameeste mereteenistuse kõik algusest peale olema täpselt kirja pandud ja kontroleeritud. Seda võimaldab meremeeste teenistuskirjade pidamine ja nende registreerimine.

Mereteenistuse oluliseks iseäralduseks on see, et meremees peab teenides lahus olema oma perekonnast. Tema enese kodu on liikuv ja kergesti hukkuv. Seepärast tundub mereteenistuse juures teravamini kui mujal tarvidus abiandmise korralduse järele.

Nimetatud kolme iseäranis tähtsa tarbe: munsterdamise, registreerimise ja abiandmise rahuldamiseks on ellu kutsutud kahetüübilisi organisatsioone — riiklikke ja omavalitsuslikke. Meil on seni munsterdamine koondatud sadamavalitsuse kätte, registreerimine puudub täiesti, abiandmiseks ei ole ka üldist organisatsiooni

O. ZIMMERMANN

Sadulsepa
ja peene nahatöö
saaduste tehas ja kauplus

Tartus, Suurturg nr. 4. Asutatud 1908. a. Telefon nr. 590.
Osakonnad: Tallinnas, Narva m. 4. Pärnus, Rütüli tän. 41.

Valmistab suures väljavalikus ja ladus saadaval reistarbeasju: nahast ja riidest sumadane, reisikotte, kohvreid, p'eele, seljakotte, naister. käekotte, rahataskuid, aktitaskuid, koolirantsaid, trakse j. n. e. Sõjaväe-tarbeid: kannuse-, vöö-, mõõga- ja mütsirihmu, inglise ja Vene hobuseriistu, sadulaid, ratsavaljaid, ratsakeppe ja kõiksugu mereroost vartega sõidupiitsu.

Hinnad võistlemata odavad, jällemüüjatele head protsendid.

Põllutööriistade- ja masinavabrik

A.-S. „Tegur”

TARTUS, Holmi tän. 2-10, Fortuna tän. 1-3, Raatuse tän. 11.

Telefon 17.

Valmistab kõiksugu põllutööriistu ja masinaid.

Teeb igasuguseid lukusepa-, sepa-, treimise-, katelsepa-, valamise-, tiseri- ja maalritöid.

Parandab põllutööriistu ja igasuguseid masinaid ja sisseseadeid.

Müüb eelpoolnimetatud saadusi, kõiksugu raua- ja teraskaupa, peksu-garnituure, põllumajanduse ja tööstuse tarbeasju ning ehitusmaterjale.

loodud; seda teostavad ainult eraseltsid. Mujal suuremates riikides, eriti Inglis- ja Saksamaal, on munsteramine ja registreerimine antud eriliste riiklikkude asutuste kätte, abiandmist aga teostavad meremeeste eneste loodud ühendused. Skandinaavia, — Rootsis, Norras, Daanis ja Soomes on kõik nimetatud kolm funktsiooni koondatud meremeeste rühmituste poolt valitava kollegiaalse organi — meremeestekodu (maja) võimkonda.

Valides nende tüüpide vahel näib, et Skandinaavias ellukutsutud korraldus meie oludele kõige rohkem vastab. Suurtes riikides, kus meremehed üksteist ei tunne, võib olla on otstarbekohane riiklik mereteenistuse järelevalve. Väikeriigi oludes on aga omamaa meremehed üksteisele enam-vähem teada, mispärast järelevalvet, eriti registreerimist, on kõige hõlpsam teostada meremeeste eneste poolt valitud organisatsiooni kaudu. Samuti on abiandmist parem teostada omavalitsusliku kui riikliku asutuse või eraseltside kaudu. Seepärast tuleks meil kanda Skandinaavia eeskujule. Selles küsimuses seisukoha võtmiseks kokkukutsutud meremeeste organisatsioonide esitajate koosolek leidis ühel meelel tarvilikuks ellu kutsuda meremeeste omavalitsusliku korralduse Skandinaavias juurdunud alustel. Selle organisatsiooni—meremeestekodu — kätte tuleks anda niihästi mereteenistuse järelevalve kui ka abiandmise funktsioonid. Eriti tuleks selle omavalitsusliku meremeestekodu külge liita eraselts „Meremeestekodu“, mis ellu on kutsutud meremeeste organisatsioonide poolt riiklikul rahalisel toetusel.

Eeltoodud seisukohtadest välja minnes on kokku seatud meremeestekodu seaduse eelnõu ja

kohtuministeeriumi kodifik.-osak. läbi vaadatud. Lähemaks eeskujuks on võetud vastav Rootsi seadus, mis Eesti olude kohaselt ümber töötatud. Eriti on Eesti territooriumi väiksuse tõttu ette nähtud üksainus meremeestekodu, millele osakondi võib avada, kuna Rootsis on kodusid mitu. Peale selle ei võta Rootsis meremeestekodu juhatusest osa valitsuse esitaja, kuna eelnõu järele üks meremeestekodu juhatusliige teedeministeeriumi poolt määratakse. Komisjon luges valitsuse esituse kodu juhatuses soovitatavaks avalikõiguslike funktsioonide tõttu, mis meremeestekodul täita.

Meremeestekodu sissetulekuteks oleksid, välja arvatud juhuslikud toetused ja annetused, sellekohased avalikud maksud laevanduselt — tonnimeks ja palgamaks. Seega ei koormaks meremeeste omavalitsus riigikassat. Neist maksudest võetakse tonnimeksu juba praegu eraseltsi „Meremeestekodu“ heaks, mis üle läheks käesolevas eelnõus ettenähtud meremeestekodule. Palgamaks on ette nähtud ühe protsendi suuruses meremeeste palgast — vähemal määral, kui vastav maks Rootsis ja Soomes, kus võetakse 2 prots. juhtkonnalt, üks protsent meeskonnalt.

Seaduse üksikutele osadele, eriti paragrahvidele, ei leidnud komisjon tarvilikuks üksikasjalisi seletusi lisada, lugedes neid ülevõtteks.

Eelnõu on läbi vaadatud mereasjanduse peavalitsuse, laevaomanikkude ja ehitajate ühisuse, laevajuhatajate seltsi, meremeeste liidu, meremeeste kodu, Tallinna merekooli ja Eesti kaubalaevastiku mehaanikute ühingu poolt ning vastavad soovivaaldused ja parandused eelnõu lõpulikult redigeerimisel arvesse võetud.

Kaubandus-tööstuskoja komisjonid.

Alaliste komisjonide esimese poolaasta tegevuse ülevaade.

Vabariigi valitsuse poolt 12. augustil 1925. a. vastuvõetud kaubandus-tööstuskoja juhatuskiri näeb ette koja juures 7 alalist komisjoni ja nimelt järgmised: a) eelarvekomisjon; b) majandus-poliitiline komisjon rahaasjanduse, maksude ja monopolide, kaubandus-poliitiliste, eriti tolliasjanduse, küsimuste jaoks; c) sotsiaal-poliitiline komisjon töö ja tööstus-õiguslike küsimuste jaoks; d) juriidiline komisjon õiguslike küsimuste, eriti tsiviil-, kaubandus-, ja administratiiv-õiguslike küsimuste jaoks; e) väliskaubanduse komisjon; f) arhiivi, raamatukogu ja ajakirja komisjon; g) teede komisjon: raudteede, laevaasjanduse, posti, telegraafi, telefoni ja teistesse ühendusvahenditesse puutuvate küsimuste jaoks.

Alaliste komisjonide ülesandeks on üksikute küsimuste arutamine, mis koja nõukogu ehk juhatus neile arutamiseks ette paneb. Juhatuskirja § 19 põhjal moodustatakse alalised komisjonid kõikide sektsioonide liigestest — igast sektsioonist vähemalt üks liige, kes võib olla ka väljastpoolt koja koosseisu — ja kes siis eneste seast komisjoni esimehe ja tema asetäitja valivad.

Praegusel ajal on alaliste komisjonide isik-

KLAVERIVABRIK

Tartus, Tähe tän. nr. 124 Kõnetraat 4-82
Asutatud 1872.

on kõige vanem spetsiaal-
tööstus sellel alal, kelle

pianiinod ja tiibklaverid

näitustel kõrgemad auhin-
nad on saanud soliidse
töö ja võistlemata ilusa
kõla eest.

T. Nõmmits'e

juuksetööstuse-ateljee

on ainuke Eestis

TARTUS, Maarjamõisa tän. nr. 9

Telefon 4-95.

Härrade-, daamide- ja teatrijaos-
konnad. 'Cabine' de Beauté. Kõige
pünlikum puhtus ja korralik töö.
Suur väljavalik parukatest, näovär-
videst j. n. e. Kirjalikud ja telefo-
niga tellimised täidetakse viibimata.

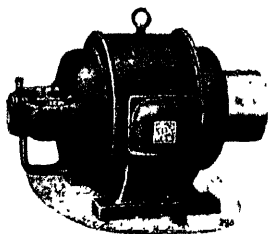
Äri on mitme kuld- ja
hõbeaurahaga kroonitud.

Kõik parukad ja juustemoed Vanemuise ja
Vene teatris on minu at-ljeest.

Paul Lall

TARTUS

Suurturg nr. 2.

Elektri-lae-, seina-, ja laualambrid, jõu ja
valgustuse sisseseade materjal, „OSRAM“
hõõglampid, elektritrikraud ja -keedunõud,
taskulampid ja nende patareid, jalgrattad,
kirjutusmasinad jne. jne.

Rikkalik väljavalik. Hinnad odavad.

Nõudke ja võrrelge hindu.

A.-S. „VOLTA“

elektrimootorite ja dünamode ladu ja eestlus.

SPETSIAALÄRI.

Moodsad naister. kleidi- ja kostüü-
miriided, meester. ja poisslaste pa-
litu- ja ülikonnariided

PESURIET

ihu-, laua-, ja voodipesuks.

Mööbliriidet

Vaipu

Põrandariiet

Laudlinu

Tüllkardinaid ja ruloosid

Vask-kardinaholdjaid

Vahariiet

Voodeid

Madratseid

Peapatju

Vooditekke

Linoleumit igas headuses

soovitab suures valikus

H. Baumann

Tartus, Kaubahoov nr. 1.

Kõnetraat 6-76.

likud koosseisud järgmised: 1) Eelarve komisjon: Esimees: O. Amberg, liikmed: A. Kuben, R. Berendsen, G. Vatsel, K. Mauritz ja J. Rebane; 2) Majanduspoliitiline komisjon: Esimees: R. Tofer, liikmed: G. Vestel, F. Lätte, E. Forsman, K. Mikita ja O. Amberg; 3) Sotsiaalpoliitiline komisjon: Esimees: K. Mauritz, liikmed: M. Veber, J. Janson, J. Pajo, W. Kesker ja J. Teng; 4) Juriidiline komisjon: Esimees: J. Tannebaum, liikmed: H. Gutkin, J. Kops, J. Parik, J. Zimmermann ja J. Loosberg; 5) Väliskaubanduse komisjon: Esimees: M. Luther, liikmed: A. Kurruk, J. Rumberg, J. Pommer, A. Pääsuke ja O. Treilmann; 6) Arhiivi, raamatukogu ja ajakirja komisjon: Esimees: A. Keisermann, liikmed: G. Wildt, A. Küng, F. Virro, E. Zimmermann; 7) Teede komisjon: Esimees seni veel valimata. Teedekomisjoni liikmed on: E. Säkk, A. Hartmann, V. Prii, F. Küttmann, A. Palm ja E. Rosenwald.

Koosolekuid on peetud koja tegevuse algusest arvates kuni 15. juunini s. a.:

1) Eelarve komisjon	1
2) Majanduspoliitiline komisjon	10
3) Sotsiaalpoliitiline komisjon	3
4) a) Juriidiline komisjon ühiselt majanduspoliitilise komisjoniga	5
b) Juriidiline komisjon ühiselt majanduspoliitilise ja eelarve komisjonidega	1
5) Väliskaubanduse komisjon	2
6) Arhiivi, raamatukogu ja ajakirja komisjon	2
7) Teedekomisjon	1

K o k k u 25
koosolekut.

Neil koosolekutel on läbi arutatud terve rida seaduse kavasid, seisukohad võetud paljude üksikute küsimuste kohta ja vastavate ettepanekutega või sooviavalustega otsustatud esineda koja juhatause ees, kes kui koja täidesaatev organ selle eest peab hoolitsema, et need sooviavaldused ja ettepanekud teostamist leiaksid.

Peab tähendama, et kõige suurem ja vastu-

tusrikkam töö on teha olnud majanduspoliitilisel komisjonil, mis ka täiesti arusaadav, sest et selle komisjoni kompetentsi kõik rahaasjandusse, maksusesse, kaubandus-poliitikasse ja tolliasjandusse puutuvad küsimused kuuluvad.

Tähtsamatest seaduse kavade-st, mida majandus-poliitilisel komisjonil on tulnud läbi arutada, võiks nimetada: a) Maksvates seadustes ettenähtud kapitali protsendi määrade muutmise seadus; b) Tollipõhitariifide osalise muutmise seadus (nisutolli seadus); c) põllumajandusliste masinate katsejaama ja põllumajandusliste masinatega kauplemise seadus ja d) toll-põhitariifide muutmise ja täiendamise seadus.

Praegusel silmapilgul töötavad majandus-poliitiline ja juriidiline komisjon ühiselt sarnase põhipaneva tähtsusega seaduse eelnõu kallal, nagu seda on „juriidiliste isikute maksustamise seadus“. See seaduse eelnõu, mis välja töötatud otsekoheste maksude peavalitsuse poolt, on rahaministri korraldusel, enne riigikogule esitamist arvamise avaldamiseks antud kaubandus-tööstuskojale. Majandus-poliitiline ja juriidiline komisjonid on seda eelnõu juba 5 ühisel koosolekul arutanud, esialgu seisukohti võttes üksikute põhimõtete ja seaduse eelnõus läbiviidava maksustamise süsteemi kohta ja pärastpoole asudes seaduse eelnõu üksikute §§-de lugemisele. Komisjonide töödest osa võtma on palutud selle seaduse eelnõu läbivaatamisel meie parimad maksuasjanduse tundjad kui ka eelnõu tegelik kokuseadja, lugupeetud härra Zasjadko. Loodetavasti jõuavad majandus-poliitiline ja juriidiline komisjon selle tööga lähemal ajal lõpule. Kuid järke ootamas on kogukas tempelmaksu seaduse eelnõu ja kaubanduse registri seadus, mis mõlemad samuti äärmiselt suure tähtsusega äri-ring-kondadele.

Peale seaduse eelnõude on majandus-poliitilisel komisjonil tulnud tegemist teha veel üksikute küsimuste lahendamiselega nagu näit. sisseveotoll alandamise küsimus kirjutuspaberi ja alamat sorti trükipaberi pealt, taimevõli ja kookusõlide tolliküsimus, õletööstuse ja õllemüügi korralduse küsimus ja mõnikümmend väiksema tähtsusega jooksvat küsimust.

V. T.

Kodumaa tööstuse ülevaade 5. Eesti näitus-messil.

Õige rikkalikuks on kujunenud kodukäsitöö osakond 5. Eesti näitus-messil, olguigi, et asja korraldamisele asuti alles vähe aega enne näitus-messi algust.

Väljapanekute rohkuse poolest on esimesel kohal vastuvaidlemata naiste kodukäsitöö. Nende väljapanekute alla on võetud ka Kloostri tänaval poeplaste gümnaasiumi terve kord ja Narva

J. Michelson'i

veini-, likööri- &
koloniaalkauplus.

Võru vorstide & Viljandi
kama esitused.

Tartus, Riia tänav nr. 30.
Telefon 808.

Kaubad hea ja peene
maitsega.
Hinnad mõõdukad.

Suures ja maitserikkas välja-
valikus

ehte- ja laulatus- sõrmuseid

585, 750, 855 ja 960 proov.

Peale selle kuld-, hõbe-, musti
ja uuskuuld meeste- ja naiste-
rahva tasku- ja käekellu pare-
matest Schveitsi vabrikutest
ning kõiksugu kuld-, hõbe- ja
kristallkaupsid soovitab
võistlemata odavate hindadega

kullasepp H. Pabo

Aleksandri tän. 6 ja Suurturg 9,
Telef. 606.

Tartus.

Kolmas Tartu Laenu- & Hoiu-Ühisus

Tartus, Suurturg nr. 8. Telefon 99.

Avatud igal äripäeval kella 10-2.

Ühisus on asutatud 1913. aastal ja kuulub va-
nemate Eesti ühistegeliste rahaasutuste hulka.

Ühisus võtab raha hoiule

kuude, päevade ja mitmesuguste täht-
aegade peale; soovi peale kuldkrooni
alusel. Hoiusummade eest maksetak-
se ajakohaselt kõrgendatud protsenti

Ühisus annab laenusid

obligatsioonide, väärtpaberite ja
vekslite kindlustusel ja käemeeste
vastutusel.

Ühisus võtab veokirjade, vekslite ja tshek-
kide järele rahanõudmisi oma peale ja saa-
dab raha igasse kodumaa linna, alevisse ja
kohta, kus ühistegelised asutused asuvad.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Kooliõpetajad!

Koolitarbeid ostate
kõige kasulikumalt
:-: meie ladust. :-:

A.-s.

H. Tõnisson & Ko.

Tartus, Suurturg 14, tel. 85.

maanteel 1. tütarlaste gümnaasiumi ruumid. Väljapanekute hulgas on palju kaunilt väljatöötatud asju, eriti kutsekoolide ja „Meie Kodu“ tööde hulgas. Eriti tuleks nimetada seepoolest kunsttööstuskooli õpilaste naha- ja keraamikatöid. Samuti väärivad tähelepanu Tartu naiseltsi poolt väljapandud kudumistööd, mis mustrite kui ka väljatöötamise poolest õige huvitavad ja kenad.

Kesk- ja väiketööstuse alal tundub jõudsat edenemist. Siin on riidetööstus esitatud Narva kalevivabriku poolt, mis valmistab moodsat mustritega head ülikonnariiet. Balti puuvillavabrik on huvitava ülevaate annud, kuidas puuvillast riie areneb.

„Extraktor“ on välja pannud kunstvõid ja õlisid. Tubakavabrik L. Scheer demonstreerib näitusel pabercrossitoppimise-masina töötamist.

Nahatööstus on esitatud „Estokingi“ poolt. Välja pandud on lihtsaid juhtnaha-st saapaid kui ka peenemaid naisterahva jalanõusid. „Sakala“ ja „Eestimaa“ vabrikute poolt on välja pandud kogu nahku. Kloostri tänaval on terve kogu nahkasju ja reisitarbeid välja pandud Zimmermanni, Talliku ja Musti poolt, mis väärivad oma kauni väljanägemisega tähelepanu.

Mööblitega esinevad riigi puutööstuskool, vigastatud sõjamehed ja „Massoprodukt“; eriti viimase poolt on kauneid asju välja pandud.

Toidu- ja maitseainete alal asub silmapaistval kohal „Puhk ja pojad“ nägus paviljon, kus välja pandud hulk n'sujahusorte, mannat, rukkipiüüli jne. Jahud on puhtad, valged ja peened, oma suurveskis jahvatatud. Ka Roter-mann on väljapanekutega esinenud leiva- ja saiaküpsetamise alalt. Schokolaadivabrik „Kave“ on üles ehitanud raudtee, kus rong ringi jookseb, mis hulga vaatajaid kokku meelitab. Jookidest on esinenud veiniga Jõhvi marjaviinatehas ja Saku mineraalvetega.

„Odor“ esineb messil seebiga, keedistega ja lõhnaõlidega paljudes sortides. Ka kontoriliimi ja muud sarnast on rohkel arvul välja pandud.

Põllutööriistade ja -masinate osakonnas on kodumaa tööstuse väljapanekuid vähemal arvul kui seda endistel aastatel oleme harjunud nägema.

Esitatud on a.-s. „Ilmarise“ tuntud naftamootorid ja uudisena hobuse-rehepeksumasin. A.-s. „Laverna“ poolt on välja pandud samuti naftamootorid. Atrade, tuulikute ja sorteerimismasinatega esineb a.-s. „Tegur“. Samuti on

Rootsi Tfermaenius peksumasinad
Naftamootorid, Matildedahl lokomobiilid
Rootsi Herkules riidumasinad ja rehad
Riia Rasevsky adrad ja äkked
Rootsi Alfa ja Globe koorelahutajad
„Astra“ täielikud piimatalituse sisseseaded
Rootsi Avika adrad
Canz'i isesõiljad ja veetavad peksugarnituurid
Riidumasinate, äkete, atrade koorelahutajate jaod

Soodsad maksufingimised, mõõdukad hinnad

C. A. Wirkhaus,
 Tartus, Peterburi tän. 42

ÕLID

mineraalõlide tehastest A. OEHLRICH & Co. on parimad
headuses, seal juures

alati hinnaväärilised.

Nõudke pakkumisi vakuum-autoõlide, masinaõlide, silindriõlide, vase-
liinõlide, põlemisõlide ja spetsiaalõlide
peale esitajalt Eestis

Kontor **Maximilian Lecht**, Tallinn,

Jaani tän. 6, kõnetr. 6-41.

Majaomanikud! · Tõrvatarvitajad!

Juhime Teie tähelepanu ammust ajast tuu-
tud ja kuulsate tõrvatundjate-spetsialistide
poolt keemiliste analüüside põhjal

ainukeseks
paremaks
tunnistatud

Rootsis
valmistatud

Rootsi algupärase kivisöetõrva

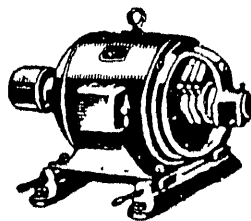
peale, mida laialt tarvitatakse ja igaüks,
kes süda tõrva kord tarvitanud, on täiesti
rahuldatud kauba headuse ning kasulikkus-
sega, sest ta on oma headuse poolest ainuke
kõige parem tõrv.

Ainuesitaja Eestis ja vabrikuladu

Pachel & Ko.,

Tallinnas, Uus tän. 16.

Kõnetraat 13-51 ja 3-43.

W. ENGEL

ELEKTROTEHNIKA BÜROO

Tallinn, Pikk tän. nr. 45.

Kõnetraat 26-53.

— Soovitame: —

elektrimootore, dünamosid ja
nende süsi, isoleeritud vask-
traate, kroomnikkel- ja nikel-
liintraate, isoleerimise mater-
jale, presspani, õlirilet, isolee-
rimise lakki, glimmerit, mica-
niiti, eboniiti, filbrit ja iga-
sugust elektrimaterjali.

Salk — Nõmmelt, välja pannud oma mitme-ugust tüüpi atru.

Paljud juba tuntud mootoritööstused, nagu Seiler ja Stryck Pärnus, pole seekordsel näitusmessil üldse esinenud.

Kaalusid mitmesuguses suuruses on välja pannud kaalutööstus Kask ja Kaber. Viimane peale selle veel tulekindlaid rahakappe. Savitööstus „Savi“ on välja pannud kodumaa savist valmistatud ahjupotte ja tarbeasju.

Ei saa nimetamata jätta ka kodumaa saapakreemitööstust, mis esitatud kahe vabriku — „Evoli“ ja Vihmanni poolt. Välja on

pannud suur kogu kodumaa kreemi, mis väljamaa omaga julgesti võib võistelda.

Esmakordselt esineb Eisenbergi liimi- ja kun-tväetisevabrik näitusel oma saadustega, mida kontidest ümber töötatakse. Tõist huvi pakub ka „Pallase“ rauatööstuse produktsioon, uksehinged ja muud metall-majatarbed, mis Eesti turul üldiselt tarvitusel ja väljamaa sellesarnase kaubaga täielikult suudavad konkureerida.

Üldiselt on väljapanekud kodumaa tööstuse alalt muutunud mitmekesisemaks, uusi altsid on juure tulnud ja endised tunduvad täienenud, mis märgib ära meie ke-k- ja väiketööstuse järjekindla arenemise.

Teiste riikide majanduslik elu-olu.

Läti:

Kaubanduses valitseb praegu üldine vaikus. Ärimhed kui ka ostjad on toimingutes väga tagasihoidlikud. Üldiselt vaatavad nüüd elanikud majandus-elu peale tõsisemalt kui muidu. Väliskaubanduses tehakse praegu toiminguid puude ja võiga. Tänavu-aastal loodavad Läti eksport-firmad soovitavalt korral-

dada või transporti väljamaale, mis seni kaunis valus küsimus oli. Ka sisemaal on või produktsioon, võrreldes läinud aastatega, paranenud; või kvaliteet on tunduvalt tõusnud. Põllumajandus-aaduste eksport tõuseb küll alatasa, kuid ei ole veel soovitavat seisukohta maailma kaubanduses saavutanud. Väljamaalaste mõju Läti kaubanduses ei ole halb ja omavaheline usal-

°/ü. E. K. T. °/ü.

Ostab
kodujänese-,
kassi- ja muid
karusnahku
suurel ja väi-
kesel arvul.

Värvib
ja pargib uusi
ja puhastab
ninguendab
peetud karus-
nahku.

Ladus müügil:

kasuka-, krae-, mütsi- ja muud nahad.

Igapäev

kasvav nõudmine paberosside

„Ime“

(20 tk ainult 25 mk)

*järele näitab selgesti,
et härrad suitsetajad on
hinnanud nende paberosside
tõesti kõrget headust.*

A.-S.

„Caferme“

Kuivat puuvili,

sidrunid, apelsinid,

sibulad ja

kuninga

heeringad

M. Smirnov

Narva mnt. nr. 31.

Kõnetr. 42 - 68.

**Pudu-, pesu- ja moe-
kaubaladu**

H. HIRSCHMANN

Vene tän. 1. Kõnetr. 25-36.

*Soovitab suures valikus
mõõdukate hindadega:*

*kindaid, sokke, sukki, tasku-
rätte, püksitrakse ja muid
p u d u k a u p u.*

Müük suurel arvul.

N. SCHILLING & Co.

esitused:

Kärbsepüüdjad „AEROXON“

Taimevõid „NOVA“

Sardiinid „AMIEUX FRERES“

Riisitärklis „HOFFMANNI“

alati laos olemas.

TALLINNAS,

Pikk. tän. nr. 57. Tel. 13-89.

dus on juba aidanud kõrvaldada üht ja teist soovimata nähtust, mis soovivat majanduslist aktiviteeti väli-riikidega takistas.

Pankrottide laine on endaga kaasa kiskunud ka mitmed ennesõjaaegsed soliidid firmad, milliste passiva ulatub kümnetesse miljonitesse L. rubladesse. See tõendab, et siin ei ole tegemist mitte kaubanduse saneerimisega, sest et vekslid on aluse õnestanud ei mitte uutele eluvõimetutele firmadele, vaid ka täiesti soliidsetele ja usaldusväärilistele ettevõtetele, kelle portfelliges olid kuhjunud suurel arvul ebasoliidsete klientide vekslid. Mõnedes äri-ringkondades räägitakse juba moratooriumist, missugune tegelikult juba maksev on vekslite prolongeerimise näol pikemate aegade peale. Kavatakse ülemaalist kaubanduse esitajate kongressi kokku kutsuda, et seisukorra kergendamiseks abinõusid leida.

Kaubahinnad avaldavad käesoleval kuul tõusu tendentsi, mis seletatav tollide tõstmisega. Eriti tõusid esimese järgu tarbeained, eeskätt aga liha ja muud toiduained.

Väliskaubanduse bilanss käesoleva aasta 1. veerandi eest oli 24,9 % võrra passiivne. Sisse oli veetud kaupu selle aja jooksul

ainult 67,4 milj. lati eest, välja veetud oli aga ainult 50,6 milj. lati väärtuses, seega puudujääk 16,8 milj. lati suur.

Uus tollitariif, mis ümbertöötamisel saeimi rahaasjanduse ja eelarve komisjonis, arvatakse maksma panna 1927. a. 1. jaanuarist.

Elukallidus Riias tõuseb. Rahva hea käekäigu minist. andmete järele tegi mai kuus elatismiinum Riias 98,88 sant. päevas välja — 94,28 sant. vastu aprillis. Eriti on tõusnud või, piima ja liha hinnad.

Itaalia-Läti lähenemine. Riiga on jõudnud Itaalia tööstur-ärimees, Läti aukonsul Genuas Tsherni, et organiseerida Läti-Itaalia kaubanduse seltsi ning edustada mõlemi riigi lähenemist.

Linaturul valitseb täieline vaikus. Asjatundjate ringkonnad on arvamusel, et elavust linaturul ei või oodata seni, kuni olukorrad Inglise majanduselus läitsu normaalseteks muutunud ei ole.

Inglise linatööstus on streigi läbi tugevasti kannatada saanud. Eesti saaduste võistlus annab end tunda. Lootused, mis Inglise linatöösturid Ameerika peale panid, leida seal soodsat turgu oma kaupadele, ei läinud täide.

**Naha-, saapa- ja hobuse-
riistadekauplus**

Joh. Rumberg

(km. V. J. Gorbatschevi endine osanik.)

**Tallinnas, Estonia puiestee 13.
Kõnetraat 16-18.**

(Goldmanni pudukaupluse kõrval.)

Pakun minu rikkalikult varustatud kauplusest suures valikus võistlemata **odavate hindadega** kõiksugu:

**nahku,
saapaid,
saapapealseid,
tallanahku,
hobuseriistu,
rihmu,
roome,
ohjanööre
j. n. e.**

Suur valik. Odavad hinnad.
Müük suurel ja väikesel arvul.

**Naha-, saapa- ja hobuseriistadekauplus
Joh. Rumberg, Tallinnas**

Estonia puiestee nr. 13. Kõnetraat 16-18.

Kaubamaja

Vennad MAASEPP.

TALLINN.

S. Tartu m. 13. Kõnetr. 4-16.

Telegr. aadr.: Maasepp-Tallinn.

**Koloniaal- ja
tubakakaubad.**

**Petrooleum,
bensiin,
nahvta ja
masinaõli.**

Müük suurel ja väikesel arvul.

Soome põllutöomasinad ja -riistad

Mootor-peksugarnituurid,
Viljapeksumasinad „Sampo“,
Naftamootorid „B. M. V.“,
Petrooleummootorid „Olimpia“,
„Sampo“ äkked,
Vedruäkked,

Reaskülvimasinad,
Hekslimasinad,
Heinakokkuvedajad,
Rohuniitjad,
Hobuserihad
j. n. e.

Soovitab lahedate maksutingimustega

J. J. PAULSON

Tallinn, Narva maantee 52.

Kõnetraat 41-40.

KREENHOLMI PUUVILLA MANUFAKTUURI O.Ü.

Asutatud 1857. a.

Ketrusvärtnaid 500.000

Kangrutelgi 4.000

Valmistatakse: puuvillariiet, iga seltsi
pleekimata, pleegitud ja värvitud; lõnga,
sukalõnga ja vatti.

Vabrik: Kreenholm, Narva kaudu.

Valitsus ja ladu: Tallinnas, Pikk tän. 68. Tel. 7-31 ja 32-95.

Üldse hakkab Riia Ida-Euroopa linakaubanduses iga aastaga ikka suuremat osa mängima. Juba nüüd on Riias kontsentreeritud suured SSSR., Poola ja Leedu linatagavarad, kuid olukorrad näitavad, et Riia hakkab edaspidi sel alal veel suuremat osa mängima. Seda tõendab ka Lääne-Euroopa suurte lina ülesostu-agentuuride ületulemine Petrogradist Riiga. Petrogradist on juba Riiga jõudnud mitmete niisuguste agentuuride esitajad, kes vastavaid ruume otsivad. Olukordade tundjad tähendavad, et Riia muutub kõige lähemas tulevikus SSSR'i lina ekspordi tsentrumiks.

Laenu laevandusele. Rahaministrium on esitanud ministrite kabinetile hüpoteegipanga põhikirja täienduseelnõu, mille põhjal pangal õigus on välja anda laevaomanikkudele laenusid puhtis rahas. Laenude eest võtab pank 6 prots. krediit-departemangu heaks ja pool prots. oma kulude katteks. Laenu tagasimaksu tähtajaks on ette nähtud 6—12 aastat. Laevalaenudeks on krediit-departemang hüpoteegipangas juba sisse maksnud 15 miljoni rubla.

Prantslased tunnevad huvi Vindavi sadama vastu. Neil päevil vaatles Vindavi sadamat mingisuguse suurema Prantsuse

raudtee-ehituse seltsi esitaja de Thuassi ühes Riia Prantsuse saatkonna attaché Chartjé, Prantsuse sõjaväe esitaja kolonel Archeni ja mereväe attaché kapt. Veniniga. Nimetatud Prantsuse selts peab praegu läbirääkimisi SSSR'iga suuremate viljasaadetuste transiteerimise kohta üle Vindavi ja soovib sellepärast tutvuneda Vindavi sadama tööviime ja sisseseadetega.

Tööstuse arenemine. Lätis on praegu 3200 tööstusettevõtet — 51.000 töölisega. Aasta jooksul on ettevõtete arv kasvanud 600 võrra, kuna neis töötavate tööliste arv umbes 3000 võrra. 5 aasta eest oli Lätis ainult 1709 ettevõtet 28.643 töölisega.

Soome:

Soome väliskaubanduse käik on 1924.—1926. aastate nelja esimese kuu jooksul olnud järgmine:

	Sissevedu milj. Smk.	Väljavedu milj. Smk.	+
1926. a.	1.424,2	886,6	—537,6
1925. a.	1.408,9	950,4	—458,5
1924. a.	1.347,4	729,0	—618,4

Meie näeme, et käesoleva aasta sisseveo ülekaal on ligi 80 milj. Smk. suurem kui vastaval

Tähele panna!!

Kes kauba headuse peale
rõhku paneb, see ostab

LIER & ROSSBAUM'I JUUREST,

Viru tän. 7

Tallinn

Kõnetr. 27-34

ÕMBLUSMASINAID „Mundlos-Original-Victoria“ ja „Veritas“ perekonnale ja tööstusele. Õmbluse ja tikkimise juhatus hinnata.

KUDUMISMASINAID Claes & Flentje, Mühlhausen, moodsate jakkide, riiete, sukade jne. kudumiseks.

JALGRATAID „WANDERER“, „BRENNABOR“, „DIAMANT“, „RALEIGH“, „HUMBER“ ja „COVENTRY“.

KIRJUTUSMASINAID „Continental“ ja „Kappel“ kõigi uuendustega ja praktilisem. Paljundamisaparate: „Opalograph“ ja „Schapirograph“, kõige uuem uuemaist.

Nõelu, laevukesi, õli, jalgratta-osasid ja kõiki tarbeasju ülalnimetatud masinatele.

Parandustöökoda
Müük järelmaksuga

Lill & Hakkaja

**Rohukauba- ja fotograafia- tarbeasjade- laod, keemia-
kosmeetika- ja farmatsoöfilised laboratooriumid**

Tartus, Peterburi tän. 6,   Telefon 1-66.
Rüütli tän. 10,   Telefon 5-49.
Promenadi tän. 7.   Telefon 5-62.

Soovitame suures väljavalikus:

- 1) Majapidamisaineid, nagu pesu- ja saunaseebid, vürtsid jne.
- 2) Parfümeeriaid oma- ja väljamaa vabrikutesi.
- 3) Kosmeetika-aineid, nagu tualett-seebid, kreemid, puudrid jne.
- 4) Arstimisvahendeid, nagu hambaharjad, konna- ja venituse- jne. rohud.
- 5) Päevapildilaparate, platesid, filme, postkaarte jne.

Alati saadaval värskeid platesid ja filme, firma „K O D A K Ltd.“ esitus.

P e a l e s e l l e: Kodu- ja koollapiteegid, hambaharjad, riidevärvid, saapakreemid, maniküürkastid, kummi- ja klaaskaubad, marlija sidemed jne.

Hinnad ajakohaselt odavad.

Alaline uudiste juuretulek.

Täielik ladu kodu- ja väljamaa vabrikute

ülikonna-
palitu-
mantli-
kostüümi-
kleidi-
pluusi- ja
p e s u -

riietest

Alaline uudiste juuretulek.

Prantsuse kleidisiid moodsates värvides. Alati laos kangalõime I sorti. Kaupmeestele kasulik ostukoht.

Riidekaubaladu

Tschernov, Luksep & Ko.

Tartus, Kaubahoov 6/7. Tel. 156.

ajal 1925. aastal. Tõsi küll, et vilja ja koloniaal-kaupade sissevedu käesoleval aastal on märksa väiksem kui eelmisel, aga selle vastu on sõiduabi-nõude sissevedu, eelmise aastaga võrreldes, 160 %, riide 130 % puuviljade 152 %, masinate 156 % ja kunstsõnnikute 180 % juure kasvanud. Väljaveos tähtis puukaupade väljavedu tegi ainult 66% vastavast väljaveost 1925. aastal. Selle vastu on tselluloosi väljavedu märksa kasvanud, samuti või väljavedu koguni 30 % suurem kui eelmisel aastal.

Mis puutub Eesti ja Soome vahelisse kaubandusse, siis oli see 4 esimese kuu jooksul järgmine:

Aasta.	Sissevedu Eestist Soome, Smk.	Väljavedu Soomest Eesti, Smk.
1926.	6.353.497,—	4.522.549,—
1925.	17.396.038,—	7.470.092,—
1924.	13.569.663,—	3.577.478,—

Käesoleva aasta 4 esimese kuu jooksul on Eestist toodud tähtsam kaup olnud lina (4,4 milj. Smk.). Sellele järgneb purje-, presendi- ja puuvillariie. Huvitav on tähle panna, et Eesti niit on ka Soomes turgusid leidnud. Hinna ja headuse poolest on see koguni võistlusvõimeline. Kuna

Inglise niidirull maksab 2,40 Smk., maksab Eesti niidirull ainult 1,40 Smk.

Soome on siamaani müünud 550.000 stand. saetud puukaupa. Hinna poliitikas on eksportöörid pidanud ühist fronti, mille tagajärjeks on, et hinnad pole kuigi langenud. Inglise streigi tagajärjed ei rabanud väga raskesti Soomet, sest juba eila ka sinna tähelepandavaid müüke tehtud.

Kartuliturul on hinnad langenud. On arvata, et head turgu tänavu ei saagi olema. Põhjuseks asjaolu, et Soomel omal võrdlemisi rohkesti kartuleid ning et Saksamaalt toodi kevadel neid suurel määral. Praegu on hind Helsingis 50—60 Spenni kg:lt. Et Helsingi sadamas viibib praegu 40—50 Eesti kartulipurjekat ja hindade tõuust vaevalt võib juttu olla, oleks soovitatav, et tänavu kevadel rohkem kartuleid Soome ei toodaks, sest sellest on amult kahju. Talveajal ja vara kevadel küsiti küll Eestist rohkesti kartuleid Soome, aga et hinnad tol ajal Eestis võrdlemisi kõrged olid ja Saksast pakuti odavamalt, oli see järelduseks, et soomlased ostsid rohkesti Saksamaalt. Seepärast on hinnad nüüd odavad ja Eesti kartulimüüjad saavad kannatada.

Meie Viiburi konsuli teadaande järele olevat

Esimene tualettseebivabrik Eestis.

Asutatud 1913. aastal.

Tartus, Peterburi tän. 40. Seebivabrik „Veronika“ Telefon 830.

Mispärast on „Veronika“ tualettseebid kõige kuulsamad Eestis?

Sellepärast, et neid valmistatakse nii, nagu kõige paremaid ja kuulsamaid väljamaa seepisid, ainult puhtamate-ainetest, töötades neid ümber neutraliseeritud algseebiks, mille juure lisatakse siis kõrgeväärtuslisemaid kemikaale, nagu: lanoliini, glütseriini jne.

„Veronika“ peenemad lilleõie-lõhnaseebid, mis sisaldavad üle 50 isesuguse lõhna, on aastate jooksul kuulsamate väljamaa seepide kõrguseni jõudnud nii koosseisu, vastupidavuse kui ka nahka desinfitseeriva mõju poolest ja seega võib neid õigusega Eesti paremateks tualettseepideks lugeda, mis seisavad kõrgemal igasugust võistlust, kodumaa seepidega võrreldes.

„Veronika“ tualettseepide tarvitajate rohkust silmas pidades, on see niimõndagi kiusanud jälrelegemisele, kuid seni on katsed jäänud viletsateks katseteks ja „Veronika“ tualettseebid jätkavad järjekindlalt võidukäiku.

Seebi headusest oleneb odavus ja sellepärast on „Veronika“ seebid tarvitamiseks kõige odavamad.

Iga „Veronika“ seebitükk kannab sissepressitud nime „Veronika“, mida ostes silmas tuleb pidada eksituste ärahoidmiseks.

Seebivabrik „Veronika“ Tartus

Peterburi t. 40.

Telefon 830.

PAELAVABRIK „RAUANIT“ A.-S.

RANNAVÄRAVA P. NR. 7, TALLINNAS. KÖNETR. 15-42.

V a l m i s t a b :

Saapanööre	Siidi- ja puuvillastsukki
Kingapaelu	Siidi- ja puuvillastsokke
Kummipaelu	Siidisalle
Vitselpaelu	Koetud kaelasidemeid
Bobypaelu	Rüüschkummipaelu
Mütsipaelu	Siidi-, kuld- ja hõbetresspaelu
Traksipaelu	Siidi-, kuld- ja hõbesutaschpaelu
Pesusakke	Siidi ruud. ja ripspaelu.

Müügil kõigis ärides.

Eesti kartuleid ka Viiburis rohkesti, hind 50—55 Smk. hekto.

Tellisikivi on Eestist sel kevadel endisest rohkem toodud. Ia nagu kuulda, ei räägi keegi enam sellest, et Eesti kivid oleksid Soome omadest halvemad. Peaasjalikult on kivi toodud Loksalt ja Sindist. Uute majade ehitamine näib edasi hoogu võtvat. Juba käesoleval aastal on 32 uut maja Helsingis valmis saanud, neis 2039 tuba ja 802 kööki. Eesti kivid olevat umbes 10% odavamad kui Soome omad.

Inglismaa :

Käesoleva aasta aprillikuu väliskaubandus lõppes 38,4-miljonilise sisseveo ülekaaluga, 28,3 miljoni vastu märtsis ja 37,0 miljoni vastu 1925. aasta aprillis.

Aprillikuu väliskaubanduse läbikäik näitab ka, võrreldes käesoleva aasta märtsikuuga, üldist vähenemist. Vähenenud on sissevedu 4,3 miljoni, väljavedu 13,6 miljoni ja reeksport 0,8 miljoni võrra.

Võrreldes 1925. a. aprillikuuga, on käesoleva aasta aprillis vähenenud sissevedu 7,8 miljoni (7,1 %), väljavedu 8,1 miljoni (13,3 %), reeksport 1,1 miljoni (9,2 %), üldväljavedu 9,2 mil-

joni (12,7 %) ja sisseveo ülekaal 1,4 miljoni (3,8 %) võrra.

Sisseveo vähenemisest langeb suurem osa toore puuvilla peale, mida 3,9 miljoni cest on vähem sisse veetud. Vähenemist näitavad veel jahu ja teravili 1,3 miljoni ja liha 1,3 miljoni võrra. Suurenenud on peaa-jalikult toorekummi sissevedu.

Aprillikuu väljavedu on kõige väiksem 1922. aasta juunikuust saadik. Väljaveo vähenemist näitavad peaasjalikult puuvilla ja villatööstuse saadused, masinad, raua ning terasetööstuse saadused, elektriaparaadid ja süsi.

Allpool on andmed söe väljaveo kohta aprillis, võrreldes viimase kahe aastaga:

	Tonnid.	Väärtus naelsterlingites.
Aprill 1924. a.	5.062.941	£ 6.326.197
Aprill 1925. a.	4.359.817	„ 4.541.333
Aprill 1926. a.	4.290.652	„ 3.767.909

Kulla sissevedu käesoleva aasta esimese nelja kuu jooksul oli 14,2 miljoni, väljavedu 11,4 miljoni naelsterlingit.

Tööolud ja tööta töölisel. Tööolud näitasid ka aprillis paranemist, mis juba

aasta algusest peale on kestnud, ja töötä tööliste arv langes eelmise kuuga võrreldes.

Töötä tööliste protsent aprillikuu lõpul on 4. mail alanud üldstreigi tõttu ametiühisustelt seni saamata jäänud. Tööstöörtsides registreeritud töötä tööliste arv oli aprilli lõpul 1.034.000, 1.070.000 vastu eelmisel kuul ja 1.251.000 vastu 1925. a. aprillis.

Töölöulud olid aprillis head telliskivi- ja osalt ehitustööstustes, kuna nad halvad olid terase-, raua-, laevaehituse ja jutetööstustes.

Söetööstustes peetud läbirääkimised tööliste ja omanikkude vahel palkade ja töötäja kohta katkesid 30. aprillil, — millal ka valitsuse poolt määratud toetuse andmise aeg lõppes, — ilma et oleks kokkuleppele jõutud. Selle peale kuulutati söetööltsiste streik 1. maist välja.

Üldine streikijate arv aprilli jooksul oli 51.000 ja streikijate läbi kaotatud tööpäevade arv tõusis 424.000 peale. Vastavad arvud eelmisel kuul olid 37.000 ja 460.000 ning 1925. a. aprillis 25.000 ja 122.000.

Suurem osa streike oli kaevanduse-, metalli-, laevaehituse- ja transporditööstustes.

Elumaksumus. Elamiskulud maikuu algul 67% ennesöötäaegsetest kõrgemad, 68% vastu

eelmisel kuul ja 73% vastu 1925. a. mai algul.

Toiduainete hindade kallinemise protsendid üksi olid vastavalt samal ajal 58%, 59% ja 67%. Aprillis langesid piima-, või-, juustu-, kartuli- ja kalahinnad, väikest suurenemist näitasid jahu-, leiva- ja baconihinnad.

Briti 1926./1927. aasta eelarve. Rahaministri poolt 26. aprillil parlamendile esitatud riigieelarve on tasakaalus £ 824.750.000 peal, näidates £ 4.109.000 suurust ülejääki.

31. märtsil lõppenud 1925./1926. eelarveaasta tulude kogusumma oli £ 812.061.658 ja kulude kogusumma £ 826.099.778.

Uute tuludena on ette nähtud: 16% suurune sisseveotoll pakkimispaberi peale (väärtusest), „McKenna tollide“ laiendamine kaubaveoautode peale ja 5% suurune kihilvedude maks.

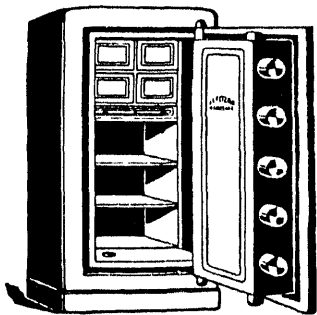
N. Vene:

Koondatud võitlus hindade tõusu vastu. — Kokkuhoiu poliitika. — Krediidide kärpimine. —

Töövõiljakuse langemine. — Deflatsioon.

Uuemaks hüüdsõnaks on N. Venemaa majandusjuhtidel kokkuhoid kõikidel aladel. Kokkuhoidmine võimaldavat kaubahindade tõusu seisma panna ja isegi hindu alandada, kokkuhoid-

Kroonitud 50 auhinnaga.

Asutatud 1883. aastal.

Kaalu- ja kassakapitehas Otto Heinrich Kaber

Tehas: Lasnamäel, S. Raevalla, tel. 21-68.
Ladu ja kontor: Raekojaplats, tel. 21-32.

Tehase suurendamise tõttu on hinnad võistlemata odavad. 1926. a. uut tüüpi kaalud:

Piimakaal Lakta.

Kahes mõõdus kaalud, mis näitavad puudasid ja kilogramme.

Paberossid „Klo-Klo“ 20 tk. 35 mk.

on üle kõgu Eesti tuntud ja lugupeetud oma tõesti hea ja ühesuguse maifse tõttu.

mise varal saavat kapitale koguda, võivad kaupade väljavedu tõsta ja tasuvaks muuta, kokkuhoidmine aitavat rahakurssi tõsta jne. Nii räägitakse käskudes kõigile, kõigile, kõigile.

Näiteks tuuakse seda, kui ebanõuetuslikult nõukogude vabariigi majanduslikel asutused ja ettevõtted seni asju ajanud, riik olevat sadadesse miljonitesse ulatuvaid otsekoheseid kahjusid saanud, kuna kaudsed kahjud märksa suuremad on.

Kaubahinnad sisemaal on väga tõusnud. Ollakse arvamisel, et kogu majanduskriisi raskuspunktiliks on kaubahindade küsimus: sellest olenevat rahakurssi stabiliseerimine ja eksportkaubanduse elustamine, mis liig kõrgete sisemaal hindade tõttu nüüd väga raskendatud olevat.

On asutatud komisjon kaubahindade uurimiseks, see on otsusele tulnud, et tervet praegust kaubandusaparaati ümber korraldama peaks. Ühtlasi on see komisjon mitmesuguseid korraldusi tarvilikuks lugenud, mis ka võimude poolt maksmata pandud kui kaubahindade tõusu vastu võitlemise abinõud, kuid otse kõige selle kiuste tõusid hinnad aprillis 6—10 protsenti.

On arusaamisel tuldud, et asutustes, trustides ja kaubanduslikes ning tööstuslikes ettevõtetes palju üleaarust tööjõudu leidub ning kavatakse koosseise 20 prots. võrra vähendada.

Raskused teistel aladel on ka tööstuse peale mõjunud. Selle tagajärjel ei ole suudetud riigi majandusplaani nõuetele vastavat tootmist saavutada. Ka on valmistuskulud liig suureks kasvanud. Samal ajal langeb töövõime: viimase poole aasta jooksul on töövõime 10—18 protsenti langenud. — Kõige selle juure tuleb eriteadlaste puudus, mis viimasel ajal rohkesti kõneainet pakkunud ja mida osalt lahendada kavatakse erioskusliste tööliste kutsumisega väljamaalt. Vaevalt võib aga sarnasel korral tööstuse laenuulatuslikust arenemisest rääkida.

Töövõime halvab ja töötamist üldse takistab viimasel ajal suureks kasvanud viinajoomine tööliste hulgas.

Kõige raskemas seisukorras on puuvilla-, villa-, keemia-, kummi-, paberi-, naha- ja tubakatööstused, kus tööde koomaletõmbamist oodatakse.

Tööstuse rahandusline seisukord on raske. Uusi kredite ei anta, vaid otse selle vastu hakkab riigipank osalt endiseid võlgu sisse nõudma. Mai- ja juunikuu jooksul oli kavatud 40 miljoni rubla tööstusest välja tõm-

mata. — Peale rahanduslike raskuste on eriti tooreainete ja kütte juurevedu väga puudulik.

Rahanduses tulevad ilmsiks varem tehtud vead: läinud aasta teisel poolel väljalasitud 120 milj. rubla suurune emissioon otsustuslikult suureks, ning vabaksjäänud raha hakkas tshekonetsi kurssi rõhuma. Võeti küll ette liikveloleva raha kokkutõmbamine, kuid see ei toonud soovitud tagajärge.

Nüüd on uus emissiooni kokkutõmbamine teoksil: kuni juuli lõpuni on kavatsus 70 milj. rubl. liikvel ära võtta.

Need on abinõud N. Venemaa rahanduse kindlustamiseks. — Kuid asjatundjate ringkondade arvates ei jatku oelmistest abinõudest; parandust ei too ka karmid abinõud, nagu börsimaaklerite ja börsitegelaste vangistamine ja mahalaskmine, mida tarvitusele võetud.

Rahandus on tihedalt seotud kogu majandusega, sellepärast tuleb ümberkorraldamisi kõige pealt tööstuse ja kaubanduse alal ette võtta.

Nõuk. Venemaa omapärane riigistatud — majandusorganism näib peapõhjuseks olevat eespooltoodud ebanõuetuste.

Meta värvid

Kaitsemärk.

Kes oma raha ja riideid hoida tahab, ostku kuulust riidevärvi

„Meta“

igasugu riide värvimiseks.

Saada igalpool.

Teateid kodu- ja välismailt.

Sisseveokeeld suu- ja sõratõve puhul Inglismaal.

Hiljuti Schotimaal suu- ja sõratõve tundemärkide ilmsikstuleku tõttu on Briti põllutööminister 2. juunil 1926. a. määruse maksmata pannud, millega tapetud loomade ja nende saaduste sissevedu mandrilt on keelatud. Määrus on „Diseases of Animals Act, 1894“ läbi antud õiguste põhjal maksmata pandud ja astub kohe jõusse. Keelu all on välja arvatud need saadetised, mis enne keskööd vastu 4. juunit s. a. on välja saadetud.

Määrus keelab täiesti ära tooresliha sissetoomise Inglismaale, kas tervetes loomakeredes (carcass), või osades, kõigist Euroopa mandri riikidest, välja arvatud Iirimaa, Inglise kaanali saartelt ja Isle of Man'ilt.

Nimetus „carcass“ (loomakered) alla kuuluvad kariloomade (cattle), lammaste, sigade ja kitsede kered ja nende liha, nahad, karusnahad, karvad, kondid, kondijahu, kabjad, kabjajahu, sarved, sarvejahu, jäänused, veri, kuivatatud veri ja verejahu.

Selle keelu alla ei kuulu

a) valmistatud bacon ja sink, sulatatud rasv, keedetud või konserveeritud liha ja lihaekstraktid;

b) kuivatatud ning kuivalt või märjalt soolatud nahad ja karusnahad.

Märjalt soolatud nahkadega peab saadetama tunnistus, et need 14 päeva kestusel on soolvees seisnud.

Eesti baconi sisseveoks selle määruse põhjal takistusi ei ole.

Itaalia rahaline seisukord.

Itaalia rahalise seisukorra kohta avaldatud andmete järele on riigi eelarve 1. juuniks annud

üle jääki 811 miljoni liiri. Maikuu jooksul ulatub see ülejääk 143 miljoni liiri peale. Riigi võlad on maikuu jooksul vähenenud 2 miljoni liiri võrra.

Paberraha hulk, võrreldes aprillikuuga, on ringjooksust vähenenud 183 miljoni liiri väärtuses, seega oli paberraha 1. juunil ringjooksus 19.817 miljoni liiri väärtuses.

Maikuu jooksul on tekkinud uusi aktsiaseltsi, kokku 247 milj. liirilise põhikapitaliga.

Austria väljavedu Venesse.

Käesoleva aasta algusest peale võib märgata suurt kahanemist Vene tellimistes Austriale. Nii näitab käesoleva aasta esimesel veerandil Austria väljavedu Venesse 57.009.401 schillingit vastu eelmise aasta sama aja 167.258.344 sch. Märtsikuu väljavedu ulatub koguni ainult 4.269.860 sch. vastu 36.557.271 sch. eelmise aasta märtsis, järelikult võrdub ta ainult 1/6 möödunud aasta märtsi väljaveo summale.

Eesti aukonsul Kiel-Holtenaus.

Eesti aukonsuliks Kiel-Holtenaus on nimetatud hr. A. Casati, kes kodanikkude ja eriti meie laevasõidu huvide kaitsmise nendes sadamates enda peale on võtnud.

Nõukogude Venemaa pangatähtede arv.

Nõukogude Liidu pangatähtede tagasitõmbamine kestab hoogsasti: maikuu jooksul vähenes liikvelolevate riigipangatähtede summa 735 miljonist 701 miljoni kuldrubla peale, s. o. 34 miljoni rubla võrra. Samal ajal jäi väärtkindel kate endisele tasapinnale — 227 miljoni rubla, nii et katteprotsent on 1. juuniks suurenenud.

Tolliteateid.

Toiduainete sisseveotollide tõstmise küsimus Saksamaal.

Teatavasti kavatseti Saksamaal tõsta sisseveotollj toiduainete pealt, kuid nüüd on ametiühisused valitsusasutustes esinenud märgukirjadega, et toiduainete sisseveotoll ei tõstetaks. On ettepanek tehtud tolli tõstmise tähtaega 4 kuu võrra pikendada. Põhjenduseks tuuakse asjaolu, et tööliste ja ametnikkude teenistusvõimalused ei ole suurenenud, kuna tollide tõstmine toiduainete hindade kallinemise välja kutsuks.

Austraalia kavatseb tollitariife muuta.

Austraalia valitsus on ettepanekuga esinenud tollitariifides umbes 20 positsiooni muuta. Muudatusettepanek on aga senati poolt veel kinnitamata.

Briti-Hondurasi tollimuudatused.

Briti-Honduras on muutnud sisseveotolle igasugu rüdekauba ja ka siidi pealt. Samuti on sisseveotoll muudetud sigarettide pealt. Ühtlasi on tõstetud tolle pea kõigi tolli alla kuuluvate sisseveoainete pealt umbes kümnendiku võrra senistest tollidest.

Äriettevõtete koosolekuid.

3. juulil.

A.-s. Christian Fröhling, erakorraline peakoosolek (28. juuni asemel).

7. juulil.

Tallinna liikumata varanduste omanikkude krediitühisuse (Immobilpanga) volinikkude koosolek kell 6 p. l. Pikal t. 26, Mustapeade seltsi ruumes.

Tallinna sadama tegevus.

10.—15. juunini.

Sisse klaaritud üldse 43 laeva; nendest:

Resti lipu all 12 aurikut	
Saksa „ „ 17 „ ja mootorlaeva	
Soome „ „ 7 „ „ „	
Daani „ „ 4 „ „ „	
Inglise „ „ 1 „ „ „	
Rootsi „ „ 2 „ „ „	

Laevad töid peaausjalikult segakaupa; 2 tuli petrooleumiga, 1 tulekividega, 1 kivisöega, 1 paberimassiga.

Sama aja jooksul klaariti Tallinna sadamast välja 49 mitmesugust laeva, enamasti segakaubaga. 2 laeva viisid Rootsi loomi, 3 laudu Pärnu ja 1 lõbureisijaid Helsingi.

Turgude ülevaade.

Suhkur. Lootused suhkruhindade kõvenemise peale ei läinud ka maikuu jooksul täide. On vaevalt loota, et ka lähemad kuud selles suunas üllatusi tooksid.

Või. Taani ja Briti asumaade võihinnad langesid juuni lõpul 2 sch. võrra tsentnerilt, kuna Eesti või seevastu 1—2 sch. tõusu näitas. Nõudmine ei ole suur ja turu seisukord on vaikne.

Bacon. Hinnad Inglise turul 8—10 sch. odavamad kui juuni algul. Nõudmine äärmiselt väike, mis tingitud Inglise söetööstuse streigist. Hollandist on Inglismaale sisse veetud suuremal määral baconi, kuna toore liha sissevedu Inglismaale on keelatud.

Munad. Munade hinnad langevad järjest. Turu seisukord äärmiselt vaikne. Lähemal ajal oodatakse seisukorra paranemist, kui sisseveetud tagavarad vähenenud.

Puuturg. Tagavarad on hakanud vähenema. Mõnede erisortide peale on märgata elavat nõudmist.

Rauaturg vaikne. Juba mõni aeg pole olnud märgata suuremaid muudatusi. Ida-Aasiast on Ameerika rauavabrikutele tulnud mõningaid nõudmisi.

Puuvill. Puuvillaturul valitses seni kindlusetu seisukord ja hindade kõikumine. Loodeatakse paranemist lähemal ajal.

Toiduainete-turg.

1926. a.

London.

26. VI.

Nisu, kaal — 496 Inglise naela	£	
Northern Manitoba	”	58/—
Hard Winter	”	51/7½
Rosario Santa	”	—
Jahu, kaal — 280 Inglise naela.		
Manitoba	”	45/—
Austraalia	”	40/10½
Kansas	”	—
Odrad		
Kanada Nr. 3, kaal — 370 Inglise naela	”	28/9
Kalifornia, kaal — 424 Inglise naela	”	30/—
Kaerad, kaal — 320 Inglise naela		
La Plata	”	21/6
Kanada Nr. 2	”	26/4½
19. VI. Linad, cif		
Rīga Z. K.	”	66.0 — —
Pärnu H. D.	”	66.0 — —
Slantez U/A Medium	”	77.0 — —

Bacon, kaal — 112 Inglise naela	£	
Iiri	”	130.0 — 135.0
Daani	”	112.0 — 125.0
Kanada	”	116.0 — 120.0
Ameerika	”	—
Munad, kaal — 120 Inglise naela		
Inglise	”	9.0 — 11.6
Iiri	”	9.6 — 11.0
Või, kaal — 112 Inglise naela		
Hollandi	Sch.	164.0 — 170.0
Daani	”	176.0 — 178.0
Uus-Meremaa	”	140.0 — 176.0
Austraalia	”	146.0 — 176.0
Argentiina	”	150.0 — 164.0
Eesti	”	160/— 162/—
Läti	”	164/— 166/—

Hamburg.

26. VI. Nisu

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 301 — 304
Manitoba, cif. 100 kgr. eest	
termin	Fl. 16.75
Hard Winter, cif 100 kgr.	
eest	” 14.50
Ameerika jahu, cif 100 kgr.	
eest	\$ 8 — 9 1/2

Rukis

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 196 — 204
Western II, cif 100 kgr. eest	Fl. 10.35

Kaerad

Sisemaa, tonni eest . . .	Rmk. 205 — 210
---------------------------	----------------

23. VI. Odrad, talve,

Sisemaa, tonni eest . . .	” 180 — 184
---------------------------	-------------

Odrad, suve,

Sisemaa, tonni eest . . .	” 186 — 200
---------------------------	-------------

26. VI Suhkur

C. S. R. Feinkorn, 50 kgr. .		
eest loco	£	14/3
Saksa „Eksport“, 50 kgr.		
eest loco	£	14/2 1/4
Jaava	”	14/7 1/2
American Fine Granulated,		
50 kgr. eest	£	—

Riis

Burmah II, 50 kgr. eest . .	”	15/9
-----------------------------	---	------

Rasv

Purelard American, 100 kgr.		
eest	\$	41 1/4
Steamlard . . . . . 100 kgr.	”	39 3/4

Või, Berliini en gros hinnad, tsentneri eest

Sisemaa I sort	Rmk.	—
” II ”	”	—
” III ”	”	—
Eesti	”	—

Välisbörsid.

	L O N D O N											
	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	18. VI	19. VI	21. VI	22. VI	23. VI	24. VI	25. VI	26. VI
Frank . . .	173.31	176.68	171.00	170.25	174.50	174.3/4	170.12	173.12	171	170	167.20	168 1/8
Dollar . . .	4.8668	4.8678	4.8662	4.8659	4.8659	4.863/4	4.8665	4.8662	4.8662	4.8665	4.8668	4.85. 11/16
Rootsi kroon	18.163/4	18.17	18.153/4	18.13	18.13 1/2	18.13 1/2	18.13	18.12 1/2	18.12 1/2	18.12 1/2	18.123/4	18.12 1/2
Daani kroon	18 3/4	18.36	18.34 1/2	18.34 1/2	18.36	18.37	18.35 1/2	18.29	18.35	18.35	18.35	18.35
Norra kroon	21.93	21.92	21.92	21.93	22.00	22.02	22.02	22.14	22.24	22.014	22.17	22.18
Saksa mark.	20.44	20.44	20.44	20.44 1/4	20.44 1/2	20.44	—	20.44 1/2	20.44 1/2	20.44 1/2	20.44 1/2	20.44 1/2
Soome mark	193.25	193.25	193.12	193.12	193.06	193.00	193.06	193.00	193.06	193.06	193.06	193 1/8
Holl. gulden.	12.1137	12.1145	12.1175	12.11 1/2	12.1162	12.11 1/2	12.1145	12.1137	12.11 1/2	12.11 1/4	12.11 1/4	12.11 1/4
Liir	135.62	135.68	134.75	134.68	134.87	135.	134.87	133.00	134.87	135.00	133.12	133 3/4
Helveetsia fr.	25.14	25.14	25.14	25.14	25.14	25.14	25.13	25.13	25.13	25.13	25.13	25.13 1/4
Tsh.-Sl. kr..	164.25	164.25	164.25	164.25	164.25	164.25	164.25	164.25	164.21	164.21	164.18	164.25
Belgia frank	169.37	171.87	167.50	168.75	171.50	170.3/4	169.18	171.93	171.25	169.75	169.00	169 3/8
Austria schl.	34.47	34.47	34.47	34.47	34.47	34.47	34.40	34.46	34.45	34.44	34.40	34.40 1/2
Poola slot . .	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	51.50	50.00	50.00	50.00	50.00	50.00
Pengo	347.800	347.800	347.800	347.800	347.000	347.800	347.800	347.800	347.800	347.800	347.800	347.800
Latt	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.21	25.23	25.23	25.23	25.23
Litt	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37	49.37
Tshervonets.	947.50	947.50	947.50	947.50	947.50	947.50	947.50	947.60	947.50	947.50	947.50	947.50
Kuld p/unts.	84/11 1/2	84/10 1/4	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/10 1/4	84/10 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2	84/11 1/2
Höbe p/unts	2/63/8	2/6 1/4	2/63/8	2/69/16	2/67/16	2/67/16	2/67/16	2/61/16	2/63/16	2/61/14	2/63/16	2/63/16
Plaat. p/unts	—	—	—	—	—	410/-420/-	—	—	—	—	—	410/-420/-

	B E R L I I N											
	14. VI	15. VI	16. VI	17. VI	18. VI	19. VI	21. VI	22. VI	23. VI	24. VI	25. VI	26. VI
Naelsterling.	20.441	20.441	20.442	20.437	20.439	20.440	20.44	20.44	20.499	20.439	20.431	18.13
Frank . . .	11.76	11.74	11.96	11.97	11.60	11.75	12.00	11.73	11.96	12.08	12.40	12.16
Dollar . . .	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2	4.2
Rootsi kroon	112.44	112.50	112.35	112.65	112.60	112.60	112.66	112.75	112.73	112.70	112.75	112.72
Daani kroon	111.45	111.45	111.45	111.35	111.40	111.39	111.40	111.43	111.45	111.40	111.35	111.40
Norra kroon	93.25	93.15	93.15	93.15	92.75	92.77	92.83	92.90	92.95	92.60	92.35	92.35
Soome mark	10.57	10.58	10.57 1/2	10.578	10.572	10.575	10.57	10.58	10.575	10.57	10.575	10.57
Holl. gulden.	168.72	168.74	168.74	168.75	168.69	168.69	168.70	168.90	168.90	168.72	168.74	168.72
Liir	14.93	15.12	15.20	15.19	15.11	15.14	15.14	15.15	15.19	15.27	15.50	15.34
Helveetsia fr.	81.28	81.25	81.29	81.29	81.29 1/2	81.88 1/2	81.27 1/2	81.31	81.30 1/2	81.30 1/2	81.28	81.28
Tsh.-Sl. kr.	12.44	12.438	12.439	12.44	12.44	12.44	12.442	12.437	12.44	12.44	12.442	12.442
Belgia frank	12.75	12.06	12.24	12.13	11.80	12.02	12.04	11.79	11.98	12.10	12.30	12.08

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekiri ja hinnad (en gros).

Jahud: nisu, kõigem sort, Ameerika ja Inglise . . . pd.	860—962	Liba, sea, I sort	pd.	1880—1920
sõre, kõigem sort		" looma, I sort	"	880—1280
Ameerika ja Inglise	"	" päevalille	"	280—290
„J. Puhk ja Pojad“ rukkijahu . . .	910—930	" palmi	"	250
" püül	270—275	"	"	200
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski	440—470	Tangud soja	"	320—325
saadused. Hinnad arvatud 50		Jahu, päevalille	"	260
klg. eest tihes valge puuvil-		Segajõutoit I s.	"	290
lase kotiga:		II s.	"	250
jahu: nisu, pehme, sõre . . . 50 kg.	720—910	Nisukliid	"	170—180
Patent rukkijahu . . . . . pd.	560	Puuvillane riie, Bjas	ars.	41,50—51,50
Harilik	465	" Mitkal	pd.	31,50—38,50
„Eesti parem“ saiajahu . . . . . à 4 pd.	905	Lina, Liivi R	pd.	1550
„Kalev“ . . . . . pd.	865	" Petseri	"	1800—1850
„Taara“	835	" Võru	"	1650—1700
„Kungla“	815	" Tartu	"	1600—1650
„Sampo“	730	Linaseemned, õli 87½/20% basis	"	350
Manna	950	külvil 98% basis	"	540—560
Jahu: nisu, pehme — sõre . . .	720—910	Takud, Codilla, I	"	1100
A/S. Rotermanni tehaste jahud:		" II	"	850
nisu, pehme — sõre	710—950	" III	"	500
" pehmed, teised sordid	—	Kivisüsi, auru, Yorkshire, 2 k. pest.	"	56—57
" I sort	—	" Newcastle	"	53—54
Rukkijahud	285—295	" sepa	"	60—62
"	—	Koks, valu	"	65—70
" püül	440—470	" gaasi	"	70
Nisu, Eesti	—	Põlevkivi, I sort a	"	10
Rukis, Poola ja Saksa	270—275	" I " b	"	9
" Poola ja Vene	—	" II "	"	7,50
Kaerad, toidu, Vene	270—275	" III "	"	5,00
Odrad, õlle, ...	—	" Fenolaat	"	200
harilik	290—295	" Gudroon	"	250
Herned, rohelisted, Eesti	—	" pigi	"	190
" Hollandi	—	Raud, sordi	"	230—240
Riis, Burma II	670—675	" vits	"	365—480
Kartulid, eksport fob Tallinn . . . pd.	—	" plekk	"	370—510
" piirituse	—	Raudtalad	"	260—270
Kartulitärklis „Superieur“	650	" plekk, tsingitud	"	670—710
Piim, pudelites . . . . . ltr.	17	Teras, Inglis	"	—
" lahtine . . . . . tp.	17	" vedru	"	460—520
Või, meierei, eksport, I sort . . . pd.	4200—4340	" valu	"	—
Või, siseturu	—	" tüüriistade	"	1200—1400
Margariin, välismaa	1960—2240	" talla, Belgia	"	—
Kaseiin, Eesti	1000—1250	Malm	"	170—180
Juust „Schweitsi“, kodumaa	2600—2700	Inglitina	"	9500—10.000
Munad, eksport I s. (kast 1440 tk.)	8.640	Seatina	"	1350—1400
" II s. (" 1440 tk.)	7.920	Vaskplekk, punane	"	3500—3600
Kakao, Hollandi	2000—2600	" valge	"	3200—3400
" Inglise	1800	Tsink-plekk	"	1600—1750
" Ameerika	1400—1600	Masinaõli, Vene	"	530—550
Kohv, Rio, Santos	5400—5600	" Ameerika	"	570—640
" Kesk-Ameerika sordid	6200—7600	" mootor	"	700—760
Tee, lahtine, Orange Pekoe, Tseilon	8400—8800	" auto	"	950—1200
" Orange, Pekoe, Java	7400—8200	Linaseemneõli	"	1500—1525
" Moning, Hiina	4800—6000	Värniis	"	1550—1560
Suhkur, peenike, valge, Danzigi	—	Tsilindriõli, Vene	"	625—950
" Tšehhoslovakkia	670	" Ameerika haril. aur. 280°	"	570—590
" Saksam.	—	" ülekuum. " 3200	"	935—975
Suhkur, peenike, valge, Poola	655—660	Põlevkiviõli	"	180—210
Siirup, kartuli, 42%	650	Nafta, Vene	"	210—225
Glükoos	650	" Poola, Ameerika	"	190—220, 220
Sool, lahtine, Vene	52—54	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	
" Saksa	56	" vaadid	"	230—245
Heeringad Yarmouth, Matties	4600—4800	" Poola, sist. ja vaadid	"	230—245
" Matfulls	5400—5600	" Am., sistern. ja vaadid	"	245—260
" Shoti, Matties	5700—6000	Bensiin, Vene	"	525—560
" Matfulls	6700—6900	" Poola	"	530—580
Heeringad, Norra	2500—2600	" Ameerika	"	600—620
" Islandi	1800	Pesusooda, välismaa	"	210
		" kodumaa	"	180—190
		Seebikivi 72—74%	"	500—540

Parkimiseekstrakt	pd.	—
Värvid, nigrosiin, vees sulav, välism	"	9200—10.000
" tsinakvalge, välism.	"	1500—1650
" tinavalge, "	"	1535—1565
" ooker, "	"	350—450
Väetisained, salpeeter, Norra	tünn	1980
" " Tshilli	pd.	415—420
" superfosfaat 18—20%	kott	665
" thomasjahu 15—16%	"	610—615
" kaalisool 30%	"	750—775
" " 40%	"	950—975
" kainiiti 13%	pd.	49
Väävelhapuammoniaak	kott	2065
Lubjalämmastik	"	850
Vosvoriit, Eesti 6%	"	—
Eesti rikast. vosvoriit 28—30%	"	500
Paber, rotatsiooni	"	440
Tsement, Portland, Port-Kunda	pütt	875—925
" pütt 10 pd. 10 nl.	"	875—925
Tsement, Aseri	"	—
Kriit, toores	pd.	—
" pestud	"	125
Asfalt	"	120
Kivitõrv, välismaa	"	280—300
Puutõrv, kodumaa	"	380—450
Lubi	"	48—50
Kips, täkkides	"	25
" jahvatatud, toores	"	40
" krohvimise	"	50—75
Tellisivid, I sort, tuhat	"	5500—6000
Tuletikud, orig. kast (5000 toosi)	"	4500—4900
Nahk, talla, Eesti, kodumaa tooresnahast valmist, pd. I s.	"	5400—5600
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I sort	"	6000—6400
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II sort	"	5400—5600
Tooresnahk, väikesed ja suured	"	—
Silikaat D/B/B	"	—
Puumaterjalid, saetud	"	—
Eesti Strd I, II ja III s. frko Tall.	"	—
" IV s.	"	—
" propsid; 7×7	"	—
" liiprid	"	—
Põletispuud, seg. 20 kaski, k. s.	"	—

Prahid:

Lina		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 18/—
" — Gent	"	20/—
" — Dundee	"	30/—
" — Belfast	"	—

Takud +		
Puumaterjalid D/B/B	Standard	
Tallinn — London	"	sh. 48/—
" — E. C. C. P. (Inglise ida- ja läänerand)	"	43—50/—
" — Antwerpen	"	—
" — Southampton	"	48/—
" — Manchester	"	55/—
" — Amsterdam	"	—
" — Dundee	"	—

25 talve juuremaks.		
Segakaup		
Tallinn — Stettiin	tonn	sh. 12—25/—
" — London	"	—
" — Stokholm	"	Rkr. 12—25

Või		
Tallinn — Stettiin	tünn	—
Kartulid		
Tallinn — Stokholm	tonn	Rkr. —

Tallinna börsi kursisedel.

		14. VI	16. VI	18. VI	21. VI	23. VI	25. VI
1 dollar	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	372	372	372	372	372	372
	M.	375	375	375	375	375	375
1 nael-sterling	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1811	1811	1811	1811	1811	1811
	M.	1826	1826	1826	1826	1826	1826
100 Saksa riigi-marka	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	8850	8850	8850	8850	8850	8850
	M.	8975	8975	8975	8975	8975	8975
100 Soome marka	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	937	937	937	937	937	937
	M.	947	947	947	947	947	947
100 Rootsi krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9975	9975	9975	9975	9975	9975
	M.	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075	10.075
100 Daani krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9850	9850	9850	9850	9850	9850
	M.	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050	10.050
100 Prantsuse franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1070	1075	1050	1070	1050	1075
	M.	1120	1125	1100	1120	1100	1125
100 Hollandi guldenit	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.975	14.975	14.975	14.975	14.975	14.975
	M.	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200	15.200
100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7150	7150	7150	7150	7150	7150
	M.	7250	7250	7250	7250	7250	7250
100 Tshheo-Slovakkia krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1105	1105	1105	1105	1105	1105
	M.	1130	1130	1130	1130	1130	1130
100 Helveetsia franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	7190	7190	7190	7190	7190	7190
	M.	7290	7290	7290	7290	7290	7290
100 Norra krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	8250	8225	8200	8175	8175	8150
	M.	8450	8425	8400	8375	8375	8350
100 Belgia franki	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1090	1100	1060	1080	1060	1075
	M.	1140	1150	1110	1130	1110	1125
100 Itaalia liiri	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1350	1350	1350	1350	1350	1350
	M.	1400	1400	1400	1400	1400	1400
1000 Ungari krooni	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	5,15	5,15	5,15	5,15	5,15	5,15
	M.	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40	5,40
1 Austria shilling	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50	52,50
	M.	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00	54,00
1 tsheronets (tsheka)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	1895	1895	1895	1895	1895	1895
	M.	1925	1925	1925	1925	1925	1925
1 Poola slott	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	33,00	33,00	33,00	33,00	33,00	33,00
	M.	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00	38,00
1 Eesti kroon	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100	100	100	100	100	100
	M.	—	—	—	—	—	—

M. JÄNES'e

kõige vanem

ja

kõige suurem

riidekauba ladu

Tartus

asutatud 1899. aastal

on väljavaliku ja odavate
hindade poolest

alati esimesel kohal

Tartus, Kaubahoov nr. 11-12

Telefon nr. 591